

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo

**ANALIZA ŠTUDENTSKEGA DELA V
REPUBLIKI SLOVENIJI V OBDOBJU 2005-
2014**

Tea Pertoci

Ljubljana, oktober 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA ŠTUDENTSKEGA DELA V REPUBLIKI SLOVENIJI V
OBDOBJU 2005-2014**

Kandidatka: Tea Pertoci
Vpisna številka: 04040633
Študijski program: Univerzitetni študijski program Upravljanja javnega sektorja prva stopnja
Mentor: izr. prof. dr. Aleksander Aristovnik

Ljubljana, oktober 2015

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Tea Pertoci, študentka Univerzitetnega študijskega programa Upravljanje javnega sektorja prva stopnja, z vpisno številko 04040633, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: **Analiza študentskega dela v Republiki Sloveniji v obdobju 2005-2014.**

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je priloženo delo izključno rezultat mojega lastnega raziskovalnega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric, ki jih uporabljam v predloženem delu, navedena oz. citirana v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem poskrbela, da so vsa dela in mnenja drugih avtorjev oz. avtoric navedena v seznamu virov, ki je sestavni element predloženega dela in je zapisan v skladu s fakultetnimi navodili;
- sem pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti prenesena v predloženo delo, in sem to tudi jasno zapisala v predloženem delu;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del, bodisi v obliki citata bodisi v obliki skoraj dobesednega parafraziranja bodisi v grafični obliki, s katerimi so tuje misli oz. ideje predstavljene kot moje lastne – kaznivo po zakonu (Zakon o avtorstvu in sorodnih pravicah, Uradni list RS, št. 21/95), kršitev pa se sankcionira tudi z ukrepi po pravilih Univerze v Ljubljani in Fakultete za upravo;
- se zavedam posledic, ki jih dokazano plagiatorstvo lahko predstavlja za predloženo delo in za moj status na Fakulteti za upravo;
- je elektronska oblika identična s tiskano obliko diplomskega dela ter soglašam z objavo dela v zbirki »Dela FU«.

Diplomsko delo je lektoriral/a: Slavica Brunec

Ljubljana, 01.10.2015

Podpis avtorice:

POVZETEK

V diplomskem delu je predstavljeno študentsko delo, ki je poleg štipendij edini legalen način zaslužka študentov. Mladi pogosto prve izkušnje na trgu dela dobijo s študentskim delom. Zakonodaja omogoča začasno in občasno delo tistim mladim, ki imajo status dijaka ali študenta. Velikokrat se vzpostavlja domneva, da zaradi študentskega dela prihaja do izpodrivanja rednih zaposlitev mladih.

Z metodo deskripcije, s katero sem proučila dostopno literaturo na področju študentskega dela ter s pomočjo analize statističnih podatkov, sem prišla do ugotovitve, da temu ni tako, saj se je študentsko delo po letu 2008 zmanjšalo, ni pa bilo zaznati novih rednih delovnih mest. Po letu 2012, ko je stopil v veljavo ZUJF, ki je povišal obdavčitev študentskega dela ter posledično poskrbel za upad študentskega dela, so se ti mladi znašli med brezposelnimi in ne med redno zaposlenimi. Podatki v delu prav tako kažejo na to, da delodajalci rednih zaposlitev ne nadomeščajo z delom študentov, ampak so v porastu druge oblike zaposlovanja. Do leta 2014 torej ne moremo kriviti študentskega dela za brezposelnost mladih. Po reformi študentskega dela 2015, ko študentsko delo ni več niti malo ugodno za delodajalca, lahko pričakujemo še večji upad le – tega. Koliko bo to vplivalo na zaposlovanje mladih, bo pokazala prihodnost.

V diplomskem delu sem primerjala študentsko delo v Sloveniji z nekaterimi evropskimi državami. V nekaterih državah je obseg študentskega dela večji kot v Sloveniji npr. v Nemčiji ter Avstriji. Druge države imajo samo študentsko delo drugače urejeno s tega vidika, da ga ne obravnavajo kot posebno obliko dela, ampak v sklopu običajnega delovnega razmerja. Med državami sem ugotovila razliko edinole v razlogih, zakaj se študentje odločajo za dodatno delo. V Sloveniji je glavni razlog plačilo študija, literature ter bivanja, medtem ko v Veliki Britaniji prevladuje želja po zvišanju življenjskega standarda.

Država bi morala trg dela mladih uravnavati na drugačen način ter pustiti študentsko delo v obliki kot je. Brezposelni mladi so mladi, ki so končali šolanje. Študentsko delo naj bo podvrženo nadzoru, saj se velikokrat zlorablja, tako glede same uporabe napotnic, kakor tudi nerednega plačevanja.

Ključne besede: študentsko delo, študent, dijak, študentski servis, brezposelnost mladih, trg dela, Slovenija.

SUMMARY

ANALYSIS OF STUDENT WORK IN THE REPUBLIC OF SLOVENIA IN THE PERIOD 2005-2014

In my thesis, I will present the student work which is, in addition to scholarships, the only legal way to earn money as a student. Young adults often get their first working experience through student work. The legislature allows temporary or part-time work to those who have high school or college status. The assumption that student work is superseding full time employment of young people is often raised.

Based on using the Description Method to examine the accessible sources and analysing statistical data, I have come to the conclusion that this assumption is not valid because even though the volume of student work has decreased after 2008, there was no sign of the increase of full time employments. After 2012, when the new ZUJF Act came into force and increased taxability of student work, that consequently resulted in decreased volume of student work. Young people found themselves between unemployed and not full time employed. The data also shows that the employers do not supersede full time employment with student work, but they turn to other forms of employment. Until 2014, we cannot blame student work as the main reason for youth unemployment. After the reform of student work in 2015 when student work is not as favourable for employers as it was to that time, we can expect an even bigger decrease of it. How much will that affect on youth employment, only time will tell.

In my thesis I have compared student work in Slovenia with other European countries. In some of them, for example in Germany and Austria, the volume of student work is bigger than in Slovenia. Other countries treat student work from another point of view, not as special form of work but within the parameter of normal employment. The only difference that I have found between countries is the reasons why students decide to work. In Slovenia the main reason is to pay education, literature and living expenses, whereas in Great Britain the main reason is the desire to increase their living standard.

The state should have regulated the youth labour market in a different way and left student work in its original form. Unemployed youth are people who have finished their education. Student work should be closely supervised because it is often a subject of misuse, regarding use of notes as to irregular payments.

Key words: student work, student, student service, youth unemployment, labour market, Slovenia.

KAZALO

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA	iii
POVZETEK.....	v
SUMMARY	vi
KAZALO PONAZORITEV	ix
KAZALO GRAFIKONOV	ix
KAZALO TABEL.....	ix
SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC	x
SEZNAM TUJIH IZRAZOV	xi
1 UVOD.....	1
2 ŠTUDENSKO DELO	3
2.1 OPREDELITEV ŠTUDENSKEGA DELA.....	3
2.1.1 OSEBE, KI OPRAVLJAJO ŠTUDENSKO DELO.....	3
2.1.1.1 Dijak.....	4
2.1.1.2 Študent.....	5
2.1.2 NAPOTNICA.....	5
2.1.2.1 Navadna napotnica.....	6
2.1.2.2 Stalna napotnica	6
2.1.3 DOHODNINA	6
2.1.4 DELODAJALCI	8
2.1.5 PRIMERJAVA Z DRUGIMI DRŽAVAMI EU	9
2.2 PREDNOSTI IN SLABOSTI ŠTUDENSKEGA DELA	15
2.3 REFORMA ŠTUDENSKEGA DELA.....	16
2.3.1 ZAKON O MALEM DELU	16
2.3.2 ŠTUDENSKO DELO PO NOVEM – 2015	17
3 VLOGA IN POMEN ŠTUDENSKIH SERVISOV.....	21
3.1 ŠTUDENSKI SERVIS KOT POSREDOVALEC ZAPOSILITEV	21
3.1.1 DEFINICIJA KONCESIJE	21
3.1.2 ŠTUDENSKO KONCESIJE	23
3.2 ZAKONSKA UREDITEV ŠTUDENSKIH SERVISOV.....	24
3.3 PREDNOSTI IN SLABOSTI ŠTUDENSKIH SERVISOV.....	25
3.3.1 PREDNOSTI.....	25
3.3.2 SLABOSTI.....	25
3.3.3 ZLORABE.....	25
4 BREZPOSELNOST MLADIH	27
4.1 POLOŽAJ MLADIH NA TRGU DELA V EVROPI IN V SLOVENIJI.....	27

4.2	VPLIV GOSPODARSKE KRIZE NA BREZPOSELNOST MLADIH.....	28
4.3	VPLIV ŠTUDENTSKEGA DELA NA TRG DELA.....	30
5	ŠTUDENSKO DELO V OBDOBJU 2005 -2014.....	33
5.1	PREGLED POROČIL IN INTERPRETACIJA.....	33
5.1.1	OBSEG ŠTUDENTSKEGA DELA	33
5.1.2	ANALIZA GLEDE NA STATUS	36
5.1.3	ANALIZA GLEDE NA SPOL	37
5.2	UGOTOVITVE IN PREDLOGI.....	38
6	ZAKLJUČEK.....	42
	LITERATURA IN VIRI.....	44

KAZALO PONAZORITEV

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Povprečna stopnja brezposelnosti med mladimi (15-29 let), izbrane evropske države.....	29
Grafikon 2: Študentsko delo po vrstah del	32
Grafikon 3: Prihodki iz študentskega dela 2005-2014.....	33
Grafikon 4: Realizirane napotnice za študentsko delo, 2008-2014.....	35
Grafikon 5: Opravljene ure prek študentskega dela, 2008-2014.....	36

KAZALO TABEL

Tabela 1: Obseg študentskega dela v nekaterih državah EU.....	14
Tabela 2: Informativni izračuni študentskega dela v letu 2015.....	18
Tabela 3: Informativni prikaz prispevkov in dajatev pred in po reformi.....	20
Tabela 4: Število koncesionarjev 2005-2014	23
Tabela 5: Število brezposelnih mladih 2005-2014.....	29
Tabela 6: Letno gibanje vrednosti opravljenega dela dijakov in študentov glede na status v tisoč evrih.....	36
Tabela 7: Letno gibanje opravljenih ur dela dijakov in študentov glede na status v tisočih urah.....	37
Tabela 8: Osebe zaposlene preko študentskega servisa, po spolu v RS od 2008-2014	37
Tabela 9: Zaposleni preko študentskega servisa po spolu in starostnih skupinah od 2008-2014	38

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

AD	Akontacija dohodnine
ADS	Aktivna delovna sila
DDV	Davek na dodano vrednost
DKD	Dodatna koncesijska dajatev
DURS	Davčni urad Republike Slovenije
EU	Evropska unija
EUROSTAT	Statistical Office of the European Communities
FURS	Finančni urad Republike Slovenije
KD	Koncesijska dajatev
LFS	
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
MOD	Mednarodna organizacija dela
PIZ	Prispevek delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
PZPD	Prispevek delojemalca za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni
PZZ	Prispevek delodajalca za zdravstveno zavarovanje
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
ŠOS	Študentska organizacija Slovenije
ŠS	Študentski servis
ZDDV	Zakon o davku na dodano vrednost
ZDR	Zakon o delovnih razmerjih
ZPSI	Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju
ZRSZZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZUJF	Zakon o uravnoteženju javnih financ
ZUTD	Zakon o urejanju trga dela
ZViS	Zakon o visokem šolstvu
ZVZD	Zakon o varnosti in zdravju pri delu
ZZZPB	Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

SEZNAM TUJIH IZRAZOV

Arbeitnehmerleihe

Arbeitnehmerüberlassung

Flexibele arbeidscontraiten

Geringfügig beschäftigte

Leiharbeitnehmer

Temporary Jobs Agencies

Posredovanje dela

Posredovanje delavcev

Prilagodljive pogodbe o zaposlitvi

»obrobni« s skrajšanim delovnim časom

Dogovorjena dela

Agencija za začasna dela

1 UVOD

Dijaki in študentje preko pooblaščenih agencij za posredovanje dela opravljajo začasna in občasna dela zaradi izboljšanja svojega materialnega položaja. To velja še zlasti za tiste, ki prihajajo iz socialno šibkejšega okolja. Štipendij, kot dopolnilni prejemek namenjen kritju stroškov v zvezi z izobraževanjem, je premalo oz. so prenizke in zadoščajo le za kritje osnovnih stroškov. Med mladimi je tako študentsko delo zelo dobrodošlo saj marsikomu omogoča plačilo šolnine, bivanja ter kritja literature. Študentsko delo je uveljavljeno v vseh evropskih državah, le da se pravne ureditve le tega, med seboj razlikujejo.

Poleg tega, da ima študentsko delo materialno korist, pa po drugi strani mladim tudi omogoča pridobivanje delovnih izkušenj, spoznavanje delodajalcev ter pridobivanje delovnih navad. Problem, ki ga nekateri vidijo v študentskem delu je ta, da mladi po končanem izobraževanju ostajajo brez služb na račun študentskega dela. Vendar ali je temu res tako?

Namen diplomskega dela je predstaviti pomen študentskega dela ter ugotoviti ali študentsko delo vpliva na trg dela v tem smislu, da odjeda delovna mesta mladim po končanem izobraževanju.

Cilj diplomskega dela je ugotoviti obseg študentskega dela v letih od 2005 – 2014, vpliv študentskega dela na trg dela, ugotoviti ali se za študentsko delo v večji meri odločajo dijaki ali študentje ter ugotoviti ali več študentskega dela opravijo moški ali ženske.

Omejitev raziskave je bila v različnosti metodologije obravnavanja števila ter vrednosti študentskega dela v posameznih obravnavanih obdobjih. V preteklih letih so bile izvedene določene metodološke spremembe ter objava podatkov. Vse to je oteževalo analizo podatkov, saj se tudi statistični podatki niso vsa leta zbirali na enak način ter po enaki metodologiji.

S pomočjo analize sem skušala potrditi oziroma ovreči naslednje hipoteze:

H1: Po letu 2008 se je močno povečalo število oseb, ki opravljajo občasno ali začasno delo.

H2: Večina oseb, ki opravlja študentsko delo, ima status študenta in ne dijaka.

H3: Študentsko delo pretežno opravljajo moški.

H4: Po reformi študentskega dela, sprejeti v letu 2014, bodo študentje za enako ovrednoteno delo dobili manj neto izplačila, pridobili pa bodo nekaj dni delovne dobe.

Pri izdelavi diplomskega dela sem uporabljala deskriptivno metodo raziskovanja (opisovanje dejstev, procesov in pojavov) ter metodo kompilacije povzetka spoznanj, opazovanj, stališč in citatov nekaterih avtorjev. Pregledala sem tako domačo kot tujo literaturo. Pri pisanju diplomskega dela sem si pomagala s knjigami, revijami, znanstvenimi članki in internetnimi viri. Statistične podatke za Republiko Slovenijo sem

pridobila preko SURS-a. Prav tako sem uporabila analize MDDSZ ter študentskih organizacij.

Po uvodnem delu sem v drugem poglavju predstavila študentsko delo, v katerem sem podrobno opredelila osnovne pojme, ki so neposredno povezani z opravljanjem študentskega dela: dijak, študent, dohodnina, napotnica, delodajalci. Opisala sem tudi primerjavo študentskega dela z nekaterimi evropskimi državami. Prav tako pa sem predstavila še prednosti ter slabosti študentskega dela ter se na koncu poglavja dotaknila reforme študentskega dela v zadnjih letih. V tretjem poglavju sem se posvetila študentskim servisom, kot posredovalcem študentskega dela, seveda preko ustrezno zakonsko določenih pogojev tj. koncesij. Prav tako sem tudi v tem poglavju predstavila prednosti, slabosti ter zlorabe študentskih servisov. V četrtem poglavju sem se dotaknila problematike brezposelnosti mladih. Predstavila sem položaj mladih na trgu dela v Evropi in Sloveniji, ugotavljala vpliv gospodarske krize na brezposelnost mladih ter vpliv študentskega dela na trg dela. V zadnjem, petem poglavju, sem analizirala študentsko delo v obdobju 2005 – 2014 z vidika obsega študentskega dela, statusa ter spola. Prav tako sem v tem poglavju podala ugotovitve ter preverila hipoteze. Zadnje poglavje je zaključek diplomskega dela, v katerem sem povzela ugotovitve posameznih poglavij.

2 ŠTUDENSKO DELO

V tem poglavju diplomskega dela sem opredelila študentsko delo, opisala pojem dijaka in študenta, torej oseb, katere lahko opravljajo študentsko delo. Prav tako sem na kratko predstavila vrste napotnic za študentsko delo, dohodnino ter delodajalca. Študentsko delo ima svoje prednosti in slabosti ter je različno urejeno v posameznih evropskih državah. V Sloveniji se zakonodaja, povezana s študentskim delom, nenehno spreminja, zato sem v tem poglavju tudi predstavila najnovejše reforme.

2.1 OPREDELITEV ŠTUDENSKEGA DELA

Začetki študentskega dela segajo v leto 1959, ko so študentje razvažali mleko po domovih, da bi si zaslužili denar za plačilo interesnih dejavnosti. Takratno študentsko delo se je razlikovalo od današnjega (Januš, 2003, str. 58).

Študentsko delo¹ je občasno ali začasno delo, ki ga študent, dijak ali druga upravičena oseba opravlja preko pooblaščenice organizacije (študentski servis, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, agencije za delo) na podlagi napotnice. Študentsko delo predstavlja mladim prvi stik s trgom dela, izkušnje ter nenazadnje finančna sredstva za študij.

V skladu z Zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti – ZZZPB lahko dijaki in študenti ter udeleženci izobraževanja odraslih v času izobraževanja in pod pogoji, ki jih navaja zakon, pri delodajalcu opravljajo začasno in občasno delo dijakov in študentov (t.i. študentsko delo). Pravno podlago za opravljanje dela predstavlja ustrezno izpolnjena napotnica s strani organizacije oziroma delodajalca, ki posredujejo začasna in občasna dela osebam iz drugega odstavka 6. b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (MDDSZ, 2015).

Začasno in občasno delo dijakov in študentov se skladno z Zakonom o delovnih razmerjih – ZDR-1 ne sme opravljati, kadar so podani elementi delovnega razmerja.

2.1.1 OSEBE, KI OPRAVLJAJO ŠTUDENSKO DELO

Začasno in občasno delo dijakov in študentov lahko opravljajo (MDDSZ, 2015):

- osebe s statusom dijaka v Republiki Sloveniji, ki so že dopolnile 15 let,
- osebe s statusom študenta v Republiki Sloveniji,
- osebe s statusom udeležencev izobraževanja odraslih, ki so mlajše od 26 let in se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja.

¹ Izraz »študentsko delo« uporabljamo kot skupen izraz za delo študentov in dijakov.

Začasno in občasno delo dijakov in študentov lahko opravljajo tudi osebe, ki so zaključile srednjo šolo v tekočem šolskem letu in bodo na podlagi vpisa na visokošolski zavod pridobile status študenta ob začetku novega šolskega leta ter državljani Republike Slovenije, ki imajo status dijaka ali študenta v tujini, kar se dokazuje s potrdilom o vpisu, izdanem po predpisih v državi tuje šole. To delo lahko opravljajo tudi študenti tujih univerz, ki v okviru mednarodnih izmenjalnih programov opravljajo študijske obveznosti v Republiki Sloveniji.

Ob izpolnjevanju navedenih pogojev lahko dijaki in študenti opravljajo začasno in občasno delo dijakov in študentov samo, če niso zaposleni ali vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje.

Izpolnjevanje pogoja »statusa« dijaka in študenta posamezniki posredniku začasnega in občasnega dela dijakov in študentov izkažejo s potrdilom o vpisu, indeksom ali ustrezno dijaško ali študentsko izkaznico izobraževalnega zavoda. Ob tem pa izpolnijo in podpišejo tudi izjavo, da niso zaposleni ali vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje. Posrednik začasnega in občasnega dela dijakov in študentov ob vpisu dijakov in študentov preveri tudi osebno identifikacijo dijaka ali študenta (MDDSZ, 2015).

2.1.1.1 DIJAK

DIJAK - je po 46. členu Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju ²(Uradni list RS, št. 79/2006) »Kdor se vpiše v šolo, da bi se izobraževal po izobraževalnih programih za pridobitev poklicne oziroma srednje strokovne izobrazbe, je dijak.«

Status dijaka preneha (ZPSI-1, 48. člen):

- za dijaka zaključnega letnika 30 dni po izteku šolskega leta,
- če se med izobraževanjem ne vpiše v naslednji letnik v predpisanih rokih,
- če se izpiše,
- če je bil izključen,
- če je sklenil delovno razmerje ali je pridobil status samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

² ZPSI-1

2.1.1.2 ŠTUDENT

ŠTUDENT – je po 65. členu Zakona o visokem šolstvu ³(Uradni list RS, št. 32/2012) »oseba, ki se vpiše na visokošolski zavod na podlagi razpisa za vpis in se izobražuje po dodiplomskem ali podiplomskem študijskem programu.«

Status študenta se izkazuje s študentsko izkaznico.

Status študenta preneha, če študent:

- diplomira,
- ne diplomira v dvanajstih mesecih po zaključku zadnjega semestra,
- se izpiše,
- se med študijem ne vpiše v naslednji letnik oziroma semester,
- je bil izključen,
- dokonča podiplomski študij,
- ne dokonča podiplomskega študija v ustreznem, s statutom predpisanem roku.

V primerih iz druge, četrte in sedme alineje prejšnjega odstavka se študentu iz upravičenih razlogov status študenta lahko tudi podaljša, vendar največ za eno leto (ZviS, 70. člen).

2.1.2 NAPOTNICA

Pravna podlaga za delo dijaka ali študenta je napotnica. Napotnico mora vsak dvigniti oz. naročiti pred začetkom dela. V kolikor inšpektor pri kontroli ugotovi, da je dijak oz. študent nima, se njegovo delo smatra kot delo na črno, kateremu sledi ustrezna denarna kazen, ki pa ni majhna.

Obvezni podatki na izdani napotnici so (Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje, 19. člen):

- sedež, davčna številka in naziv ali ime agencije z navedbo podružnice oziroma organizacijske enote, kjer se izdaja napotnica,
- zaporedna številka napotnice,
- naziv, sedež in davčna številka delodajalca,
- ime, priimek, rojstni datum, številka osebne dokumenta in davčna številka dijaka ali študenta,
- naziv izobraževalne organizacije,
- vrsta dela, ki ga bo opravljal dijak ali študent,
- časovna veljavnost napotnice,
- obdobje opravljanja dela, podatke o opravljenem delu in znesek izplačil,
- rok plačila,
- rok nakazila,

³ ZviS

- datum in kraj izdaje napotnice,
- opozorilo delodajalcu, da mora ob začetku dela napotnico potrditi in dijaku ali študentu izročiti en izvod napotnice.

2.1.2.1 NAVADNA NAPOTNICA

Takšna vrsta napotnice se izda študentu, ki bo za svoje delo opravljal krajši čas oziroma bo prejel enkratno izplačilo.

2.1.2.2 STALNA NAPOTNICA

Je namenjena za obračun dela dijakov oziroma študentov, ki opravljajo delo v različnih časovnih obdobjih ali dalj časa v istem podjetju. Prednost stalne napotnice je ta, da velja do izteka statusa dijaka oz. študenta (lahko se izda tudi za krajše obdobje), zaslužki se izpolnijo na obračunski obrazec. Zaslužki se lahko obračunajo večkrat mesečno za enega ali več dijakov oz. študentov hkrati ali enkrat mesečno za vse dijake oz. študente hkrati.

Napotnica mora biti izdana v štirih izvodih. Napotnica je veljavna, če so potrjeni trije izvodi napotnice preden začne dijak oz. študent opravljati delo. Za potrjeno napotnico se šteje tista napotnica, katera je podpisana in žigosana pri agenciji, ki opravlja koncesijo ter delodajalcu. Dijak oz. študente prejme en izvod napotnice pred začetkom dela. Agencija ali študentski servis posreduje kopijo napotnice inšpektoratu v fizični ali elektronski obliki. Napotnica sama ni veljavna, ampak le skupaj z osebnim dokumentom (Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje, 20. člen).

2.1.3 DOHODNINA

Dohodnina je davek od dohodka fizičnih oseb. Pri izračunu se upoštevajo vsi dohodki koledarskega leta, kateri so obdavčljivi. Med nje spadajo vsi dohodki, kateri z zakonom izrecno niso oproščeni oz. izvzeti. Za študenta ali dijaka so obdavčljivi dohodki sledeči: dohodek za opravljeno začasno in občasno delo preko napotnic, dohodki iz premoženjskih pravic (avtorski honorar ...), dobiček iz kapitala, katastrski dohodek, dohodki iz premoženja (dividende, obresti, najemnine), pokojnina po starših, različne nagrade. Posebna osebna olajšava velja le za dohodke od študentskega servisa, ne pa tudi za ostale dohodke (avtorski honorar, katastrski dohodek, dohodek iz premoženja, pokojnina po starših, različne nagrade) (e-študentski servis, 2013).

Neto davčno osnovo, katera je osnova za obdavčitev, dobimo tako, da od prejetega dohodka preteklega koledarskega leta odštejemo normirane stroške v višini 10 % in katere ni potrebno dokazati. Od tega odštejemo še olajšave, in sicer se dijakom oz. študentom upoštevajo: splošna, dodatno splošna in posebna osebna olajšava. Če je sedaj ta osnova nižja od določenega zneska (npr. 8.021,34 evrov) se obdavči po 16 % dohodninski lestvici (Študentska organizacija, 2015).

Splošna olajšava ni nekaj samoumevnega, ampak jo zavezanec dobi le takrat, če noben drug rezident zanj ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana. To v praksi pomeni, da če študenta v davčno olajšavo prijavi kateri od staršev, potem on to olajšavo izgubi. Zato se priporoča, da si vsak doma naredi lastni izračun ter ugotovi, kaj je za posamezno gospodinjstvo bolj ugodno (Študentska organizacija, 2015).

Za vzdrževanega družinskega člana zavezanca se šteje otrok do 26. leta starosti, če:

- neprekinjeno ali s prekinitvijo do enega leta nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji,
- je brezposeln,
- ne opravlja nobenedejavnosti, nima lastnih dohodkov za preživljanje ali so ti manjši od 2.436,92 evra letno.

Za vzdrževanega družinskega člana se šteje tudi otrok, ki izpolnjuje prej naštetе pogoje in je starejši od 26 let, če se vpiše na študij do 26. leta starosti, in sicer največ za dobo šestih let od dneva vpisa na dodiplomski študij in največ za dobo štirih let od dneva vpisa na podiplomski študij (Študentska organizacija, 2015).

Po ZDoh-2 se med lastne dohodke štejejo vsi dohodki, izvzeta je družinska pokojnina, dohodki občasnega ali začasnega dela, katerih pravna podlaga je napotnica pooblaščne agencije ali študentskega servisa oz. Zavoda za zaposlovanje. Štipendije, dohodki iz in dohodki iz naslova starševskega varstva in zavarovanja za primer brezposelnosti ter dohodki iz družinskih razmerji so prav tako oproščeni plačila dohodnine. To pomeni, da lahko študent še vedno zasluži preko avtorske ali podjemne pogodbe do 2.436,92 evra letno in ga bodo starši lahko uveljavljali kot vzdrževanega družinskega člana (Študentska organizacija, 2015).

Splošna olajšava za 2015 je 3.302,70 evrov (enaka kot v letu 2013 in 2014). Dodatna splošna olajšava se prizna za zavezance s skupnimi dohodki do 10.866,37 evrov v višini 3.217,12 evrov, za zavezance s skupnimi dohodki med 10.866,37 evrov in 12.570,89 evrov pa v višini 1.115,94 evrov. Dijaki/študenti, ki so prejeli več kot 12.570,89 evrov obdavčljivih dohodkov, niso upravičeni do dodatne splošne olajšave (Študentska organizacija, 2015).

Posamezniku, ki je mlajši od 26 let in ima status dijaka ali študenta se prizna posebna davčna olajšava. Enako se ta olajšava prizna tudi študentu, ki je dopolnil 26 let in se je vpisal na študij do 26. leta starosti, in sicer v letu, ko je dopolnil 26 let za dobo največ šest let od dneva vpisa ter za podiplomski študij do štirih let. Posebna osebna olajšava se prizna zgolj za dohodke, prejete preko študentskega servisa (Študentska organizacija, 2015).

Za uveljavitev posebne osebne olajšave za leto 2015 v znesku 2.477,03 sta dva pogoja: status in starost. Dijak ali študent lahko zasluži kolikor želi, vendar bo pri

višjem zaslužku moral plačati dohodnino. Meja 26 let ne pomeni, da se več ne sme delati preko študentskega servisa. Seveda to ne velja za izredne študente ter udeležence, ki obiskujejo izobraževanje odraslih. Starost 26 let je meja, ko se izgubi posebna osebna (študentska) olajšava in je potrebno od vsakega nakazila na napotnici plačati 25% akontacijo dohodnine, ne glede na znesek (Študentska organizacija, 2015).

Skladno z Zakonom o davku na dodano vrednost – ZZDDV-1 davčni zavezanec, identificiran za namene DDV, obračuna in plača DDV od opravljene storitve posredovanja začasnih in občasnih del dijakom in študentom, torej od koncesijske dajatve (16 %) in dodatne koncesijske dajatve (2 %). DDV se obračuna tudi od prispevkov delodajalca (15,74 %), torej tistih prispevkov za socialno varnost, za katere je zavezanec za plačilo posrednik, ki jih zaračuna drugi osebi, h kateri je bil napoten dijak oziroma študent (MDDSZ, 2015).

2.1.4 DELODAJALCI

Začasno in občasno delo dijakov in študentov se lahko pri delodajalcu opravlja samo na podlagi napotnice, ki jo je izdal posrednik s koncesijo za opravljanje dejavnosti posredovanja začasnega in občasnega dela dijakov in študentov. Napotnica se izda v štirih izvodih. Ob pričetku dela morajo biti vsaj trije izvodi napotnice potrjeni (podpisani ali žigosani) s strani posrednika in delodajalca, sicer napotnica ni veljavna. Dijak ali študent ob pričetku dela prejme en izvod potrjene napotnice (MDDSZ, 2015).

Napotnica se lahko izda tudi v elektronski obliki v skladu s predpisi, ki urejajo elektronsko poslovanje in podpis. Elektronsko napotnico morata pred pričetkom opravljanja dela potrditi (elektronsko podpisati) tako posrednik kot delodajalec. Dijaku ali študentu pa se na njegovo zahtevo izda tudi napotnica v pisni obliki. Določbe, ki veljajo za napotnico v pisni obliki, smiselno veljajo tudi za napotnico v elektronski obliki. Napotnica velja le ob predložitvi osebne dokumenta dijaka ali študenta (MDDSZ, 2015).

Delodajalec mora dnevno evidentirati število dejansko opravljenih ur začasnega in občasnega dela dijaka ali študenta, seštevke teh ur, pa mora biti enak skupnemu številu opravljenih ur začasnega in občasnega dela dijaka ali študenta na napotnici. Določena je tudi minimalna bruto urna postavka začasno in občasno delo dijakov in študentov, ki znaša 4,5 evra (MDDSZ, 2015).

Začasnost oziroma občasnost dela dijakov in študentov je bistven razlikovalni znak v razmerju do dela, ki ga pri delodajalcu na podlagi pogodb o zaposlitvi opravljajo delavci v delovnem razmerju. ZDR-1 v drugem odstavku 13. člena v primeru obstoja elementov delovnega razmerja (prostovoljna vključitev v organiziran delovni proces delodajalca, nepretrgano delo, delo za plačilo, opravljanje dela po navodilih in pod nadzorom delodajalca) prepoveduje opravljanje dela na podlagi pogodb civilnega

prava, razen če tako določa zakon. Kršenje te prepovedi ZDR-1 sankcionira kot prekršek (MDDSZ, 2015).

Delodajalci morajo ob uporabi začasnega in občasnega dela dijakov in študentov, ob predpisih na področju začasnega in občasnega dela dijakov in študentov, upoštevati tudi določbe Zakona o delovnih razmerjih – ZDR-1 o prepovedi diskriminacije, enaki obravnavi glede na spol, delovnem času, odmorih in počitkih, o posebnem varstvu delavcev, ki še niso dopolnili 18 let starosti in o odškodninski odgovornosti ter Zakon o varnosti in zdravju pri delu – ZVZD-1 (MDDSZ, 2015).

2.1.5 PRIMERJAVA Z DRUGIMI DRŽAVAMI EU

Študentje so med časom študija prepuščeni sami sebi na področju pridobivanja izkušenj. To možnost jim je ponujal sistem študentskega dela preko študentskega servisa. Študentsko delo je atipična oblika dela, ki je predvsem priljubljena pri študentih, ki si življenja med študijem sicer ne bi mogli financirati. Vedno bolj pa postaja popularna aktivnost za študente, ki ne vedo, katero področje jim odgovarja. Poleg tega predstavlja platformo za komunikacijo in spoznavanje med študenti in delodajalci (Dekleva, 2014, str. 29).

Po Evropi so kot atipične oblike dela zaznamovane vse oblike dela, ki ne ustrezajo kriterijam tipične, torej redne zaposlitve. Ti kriteriji so (Dekleva, 2014, str. 36):

- redno delovno mesto s plačo, ki dosega znesek vsaj minimalne plače določene z zakonom,
- pogodba o redni zaposlitvi,
- popolna integracija v sistem socialne varnosti,
- dejstvo, da so zaposleni podrejeni vodstvu delodajalca.

V državah EU ne poznajo takih oblik študentskega dela, kot ga poznamo v Sloveniji, ampak med študenti ter delodajalci posredujejo agencije za delo. Študent sklene pogodbo z agencijo in ne neposredno z delodajalcem. Agencija potem pošlje podatke delodajalcem. Ko študent opravi določeno število ur, mu jih potem agencija izplača.

ITALIJA

Po Delavskem statutu imajo redni študentje pravico do dela v izmenah. Na ta način si usklajujejo delo in udeležbo na predavanjih, pripravah na izpite ter udeležbo na izpitih. Študentje tudi niso obvezni opravljati nadurnega dela ali dela v času, ki je predviden za tedenski počitek. Upravičeni pa so tudi do dnevne odsotnosti z nadomestilom za dneve, ko opravljajo študijske obveznosti (Statuto dei lavoratori 1970, Art. 10).

Kolektivne pogodbe podrobno določajo kdaj ter pod katerimi pogoji lahko študentje koristijo odsotnost z dela z nadomestilom zaradi opravljanja študijskih obveznosti. Skupno število ur odsotnosti za študijske obveznosti je omejeno na 150 ur in so razporejene na 3 leta po 50 ur letno, ki jih študentje lahko koristijo samo v primeru, ko

se termini študijskih obveznosti prekrivajo z urnikom dela. Za udeležbo na izpitih pa so študenti upravičeni do dnevnega dovoljenja za odsotnost z nadomestilom, število dni ni omejeno. Za koriščenje 15-urne plačane odsotnosti morajo študenti predložiti delodajalcu prošnjo za odobritev odsotnosti in dokazila o statusu, za koriščenje dnevne odsotnosti za udeležbo na izpitu pa kakršen koli dokument, ki vsebuje podatke o nazivu univerze, dan udeležbe na izpitu, rezultat izpita ter žig in podpis profesorja ali referata (Studenti laboratorij, 2013).

Problem, ki je v Italiji zelo pereč na trgu dela je študentsko delo na črno. V tem primeru zakonske olajšave za študente ne veljajo.

Občasna in priložnostna dela v Italiji navadno obsegajo (Računovodja.com, 2010):

- pisarniška in tajniška dela (za ta dela se prejme višje plačilo, ko gre za usposobljeno osebo, po teh delih je veliko povpraševanje),
- različna fizična dela na gradbiščih,
- prodajalci v različnih trgovinah in butikih, predvsem v času praznikov in razprodaj,
- vrtnarska dela v različnih vrtovih, predvsem v času, ko je dela največ (pomlad, jesen),
- prodajalci sladoledov, hladnih napitkov ter hitre hrane v poletnem času,
- delo na jahtah, ki delujejo iz obalnih letovišč ali delo v podpalubju na trajektih (za slednje velikokrat zaposlujejo tujce),
- pisanje besedil in prevajanje v angleški jezik,
- tržne raziskave,
- dela varovanja različnih dogodkov,
- pomožna zdravstvena oskrba ter nega v domovih za starejše ter bolnicah,
- raznašalci časopisov, revij ter reklam,
- kurirji,
- različni prevozi, tudi prevozi tovornjakov,
- čistilci poslovnih objektov,
- varuške otrok.

AVSTRIJA

Izraza *Arbeitnehmerleihe* in *Arbeitnehmerüberlassung* uporabljajo v Avstriji za posredovanje del oz. delavcev. Podjetji (najemodajalec in najemnik storitve) skleneta dogovor, ki temelji na pogodbi za preskrbo dela oz. posredovanje dela. Predmet te pogodbe je posredovanje enega od zaposlenih, da bo za neko določeno časovno obdobje izvajal določena dela pri najemniku. Najemnik lahko v tem času napoti delavca na dogovorjeno delo (*Leiharbeitnehmer*), in sicer pod enakimi pogoji kot svoje redno zaposlene, seveda za dogovorjeno plačilo, katero plača najemodajalcu. Dogovor o delu skleneta najemodajalec in najemnik ter najemodajalec in priložnostno zaposleni delavec (Računovodja.com, 2010).

V Avstriji obstajajo organizacije, ki iščejo in posredujejo delo študentom, vendar so namenjene tudi drugim, ne samo študentom. Ena izmed organizacij se imenuje Österreichische Hochschulgesellschaft, ki ima v obsegu svojih dejavnosti tudi referat za posredovanje del študentom. Avstrija nima posebnih določb glede študentskega dela, saj je to delo obravnavano enako kot vsako drugo delo. Za študente velja enako kot za vse ostale, da morajo skleniti pogodbo o zaposlitvi. Za študente ne obstajajo nobene posebne ali varovalne določbe (Kosanec, 2010, str. 38).

V avstrijskem delovnem pravu obstaja institut, ki ga študentje uporabljajo v dokaj velikem obsegu – malenkostna, neznatna zaposlitev t.i. Gerinfügige Beschäftigung, zaposlitev nepomembnega značaja – je institut delovnega prava, pri katerem delavec ostane pod določeno mejo zaslužka. V današnjem času je tovrstna oblika dela v porastu (Kosanec, 2010, str. 39).

O malenkostnem oz. neznatnem delu govorimo, če:

- je dogovorjeno za manj kot en koledarski mesec in znaša plačilo za en delovni dan v povprečju največ 23,76 evrov, skupno pa ne več kot 309,38 evra,
- če je dogovorjeno za najmanj en koledarski mesec, ali za nedoločen čas in če v koledarskem mesecu ne preseže 309,38 evra.

Govorimo o delovnem razmerju, pri katerem gre za deljeni delovni čas in kadar je ta krajši od normalnega delovnega časa 40 ur tedensko. Ta oblika dela je s strani študentov pogosto uporabljena. V času, ko delavec opravlja tovrstna dela, ni zavarovan, pripadajo mu samo pravice iz nezgodnega zavarovanja, katere bremenijo delodajalca. Pri tem delu je pomembno, da se ne prekorači določene višine zaslužka. V kolikor prekorači določeno višino, tj. 309,38 evra mesečno, se mora polno zavarovati (zdravstveno, pokojninsko, nezgodno in za primer nezaposlenosti), prispevki za socialna zavarovanja se odtegujejo od njegove plače (Kosanec, 2010, str. 40).

V Avstriji poznajo naslednje vrste počitniškega dela, katero pa ni posebna oblika dela (Löschnigg, 2003, str. 129-132):

- volonterstvo, katerega cilj je pridobiti praktična znanja. V tem primeru ni potrebno skleniti pogodbe o zaposlitvi, saj zanj ne veljajo določbe delovnega prava, ni predviden delovni čas, delo je tudi manj plačano;
- počitniška praksa se opravlja na podlagi izobraževanja na določenem področju v času počitnic. Praksa je predpisana in velja kot dopolnitev k teoretičnemu izobraževanju. Delodajalec lahko sklene delovno razmerje, ni pa nujno;
- počitniško delo, pri katerem je najpogostejši motiv denar in se opravlja med počitnicami. Za počitniško delo veljajo časovne omejitve, zanj pa veljajo enake pravice in dolžnosti kot za delovna razmerja.

V primeru, da zaposlitev odgovarja kolektivni pogodbi, potem študentu pripadajo:

- mesečna plača,
- primerna posebna plačila, kot sta regres in božičnica,
- nadomestilo za pripadajoč, a neizkoriščen dopust.

Študentsko delo je v Avstriji obdavčeno z Zakonom o dohodnini, davek pa se plačuje nad določeno višino zaslužka. Pri avstrijski ureditvi je pomembno in zanimivo, da ima študent pravico do socialnih ugodnosti, npr. pomoč pri študiju, če ne presega določene meje zaslužka.

Z vidika delojemalca oz. študenta le ta plačuje dohodnino in prispevke za socialno varnost, med katere spadajo: prispevek za pokojninsko zavarovanje, prispevek za zdravstveno zavarovanje, prispevek za zavarovanje proti nezgodam ter ostali prispevki (Kosanec, 2010, str. 42).

NEMČIJA

V nemški pravni ureditvi poznajo malo delo, ki ni omejeno glede upravičencev niti glede števila tovrstnih delavcev. Delavci preko malega dela nimajo postavljene zgornje omejitve glede zaslužka. V kolikor oseba zasluži do 400 eur na mesec, zaslužek ni obremenjen s prispevkom niti z dohodnino. Delodajalci morajo le plačevati prispevek in davek (31,8 odstotka). V kolikor zaposleni preseže dohodek 400 eur, veljajo zanj drugi pogoji (večja obremenitev na osebo, akontacija dohodnine). Po nemški zakonodaji veljajo za določene upravičence drugačni pogoji obremenitve, odvisno tudi od statusa zavarovane osebe. Prednost nemškega sistema vidi Weinkopf (2009) v tem, da si lahko upravičenec iz naslova malega dela doplačuje razliko med prispevki za malo delo v višini 15 odstotkov in polnim pokojninskim prispevkom, ki znaša 19,5 odstotkov ter si na ta način zagotovi polne pravice iz pokojninskega zavarovanja (Weinkopf, 2009).

Da lahko nekdo opravlja malo delo mora skleniti pogodbo v pisni obliki, delodajalec pa mora delo prijaviti »mini job« centralo. »Mini job« centrala je enotna vstopna točka za delavce in delodajalce in deluje tudi kot informacijska točka za uporabnika. Prav tako izvaja vse administrativne postopke plačevanja prispevkov (Weinkopf, 2009, v Trunk, 2011).

Predmet zavarovanja za primer brezposelnosti niso delavci, ki opravijo manj kot 15 ur na teden ter katerih dohodek ne presega sedmine mesečnih prihodkov oziroma šestine vseh dohodkov. Te delavce imenujejo tudi geringfügig beschäftigtem, kar bi se pri nas prevedlo kot »obrobni« s skrajšanim delovnim časom. Prav tako ti delavci ne prispevajo v zdravstveno zavarovanja ter obvezno pokojninsko zavarovanje. Dijaki in študenti predstavljajo približno petino delavcev s skrajšanim delovnim časom, t. i. gospodinje pa okoli dve tretjini (Bargain in drugi 2005).

Neomejeno število ur lahko opravijo študentje iz EU, držav EGS (izjema so: Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Slovaška, Slovenija, Češka in Madžarska) in Švice. Študentje, kateri nimajo državljanstva v državah EU (vključno z zgoraj navedenimi državami) lahko delajo 90 dni ali 180 polovičnih delovnih dni na leto. V kolikor delo presega to omejitev, je potrebno prositi za odobritev Zvezno agencijo za delo preko lokalnega oddelka za tuje državljane. Vendar pa to ne velja za študente, kateri opravljajo študentsko delo na univerzah Računovodja.com, 2010).

V nemški pravni ureditvi je študentsko delo omejeno na manj kot 20 ur tedensko. V kolikor ugotovijo, da nekdo dela več izgubi status rednega študenta. Osebam, ki delajo polovični delovni čas, se to šteje kot zaposlitev. Posledično je dolžan plačevati prispevek za zdravstveno, socialno in pokojninsko zavarovanje. Omejitev je vezana tudi na čas počitnic ter velja tudi za delo med vikendi ter nočnim delom (Trunk, 2011, str. 48).

VELIKA BRITANIJA

V letu 2011 je v Veliki Britaniji delovalo 92 agencij za zaposlovanje študentov, v okviru katerih je možnost zaposlitve našlo 1,7 milijona študentov. Agencije opravljajo različne storitve: objavljajo prosta delovna mesta, skrbijo za part-time zaposlitev, ponujajo poletno delo, zaposlitve za diplomante, prostovoljno delo, karierno svetovanje, izvajajo programe za pridobivanje dodatnih znanj, posredujejo avtobusne vozovnice, vstopnice, študentske izkaznice. V letu 2009 je bila zgornja meja delovnih ur za študente med 15 in 20 ur tedensko, to pa zaradi usklajevanja dela in študijskih obveznosti. Agencije skrbijo za to, da študentom najdejo primerna dela, katera ne bi ovirala njihovih študijskih obveznosti (NASES National Association of Student Employments Services 2011).

V isti raziskavi NASES je bilo ugotovljeno, da se več študentskega dela opravi med počitnicami ter da več ur opravijo študentje višjih letnikov. Med študijskim letom večina študentov dela med 9-16 ur tedensko, v času počitnic pa med 33 – 40 ur tedensko. Večina, kar 77 % študentov opravlja fizična, nezahtevna dela, ki niso povezana s študijem in le 27 % pa je takih, ki opravljajo delo povezano z njihovim bodočim poklicem. V Sloveniji večina študentov dela zaradi tega, da si plača bivanje ter študij, medtem ko v Veliki Britaniji večina študentov dela zato, da si dvigne življenjski standard, za potovanja ter nakup garderobe.

Tabela 1: Obseg študentskega dela v nekaterih državah EU

Država EU	Obseg študentskega dela* v %	Opravljene ure študentskega dela/teden** povprečje od 5 do 31
Nemčija	68	
Danska	75	
Avstrija	66	11,5
Islandija		31,8
Estonija	30	20
Finska	45	22
Češka		22
Švedska	45	
Latvija	50	
Francija	46	
Slovenija	65***	17

Vir: E-študentski servis (2015)

Časovna obremenitev večine evropskih študentov presega 40 ur tedensko. V ta časovni okvir so zajete študijske obveznosti, individualni študij in delo študentov. V kolikor študentje delajo več preko študentskega servisa, imajo manj časa za študijske obveznosti. Odgovornost vsakega študenta je, da si ustrezno razporedi čas za študij ter študentsko delo. V tabeli 1 so prikazani podatki o obsegu študentskega dela v nekaterih evropskih državah. Po obsegu študentskega dela vodi Danska, saj kar 75 % študentov opravlja delo preko študentskega servisa, na drugem mestu je Nemčija s 68, na tretjem Avstrija s 66 % ter na četrtem mestu Slovenija s 65 %. Polovico študentov opravlja študentsko delo v Latviji, manj kot polovico pa v Franciji (46 %), Finski (45 %), Švedski (45 %), najmanj pa v Islandiji, in sicer 30 %. Po obsegu števila ur na teden vodi Islandija, saj tam študentje v povprečju opravijo kar 31,8 ur, sledita Finska in Češka z 22 urami ter Slovenija s 17 urami na teden. V nekaterih državah EU omejujejo tedensko število ur dela študentov, predvsem zaradi tega, da bi se študentje v prvi vrsti posvečali študiju in ne delu. Tako je priporočilo v Veliki Britaniji, da bi naj študentje na teden opravili 12 do 15 ur dela, v Nemčiji pa med študijskim letom do 19.5 ter v času počitnic 38.5 ur.

2.2 PREDNOSTI IN SLABOSTI ŠTUDENTSKEGA DELA

Študentskega dela se poslužuje večina mladih, saj si na ta način lajšajo finančna bremena za nemoten študij, bodisi da si priskrbijo učbenike, potrebščine ali plačujejo bivanje. Tako so tudi manjše breme staršem. Študentsko delo pomeni nek most med študenti in delodajalci, študentje se tako spoznajo z delom, morebitnimi delodajalci ter si pridobivajo delovne izkušnje. Študentsko delo pa ima tudi določene prednosti in slabosti, katere predstavljam v nadaljevanju diplomskega dela.

Prednosti:

Z vidika delodajalca so prednosti naslednje (Antić, 2006, str. 46):

- študentska delovna sila je izjemno prilagodljiva in lahko prične z delom kadarkoli, k temu pripomore tudi dejstvo, da velika večina študentov še nima družine in ostalih obveznosti, ter so prilagodljivi glede urnika,
- delodajalec lahko brez razloga »odpusti«, saj nima nobenih obveznosti do študenta, razen zagotavljanja varnosti pri delu in izplačilo honorarja.

Z vidika študenta so prednosti naslednje (Jeraj, 2005, str. 17):

- že v času šolanja pride v stik s trgom dela in morebitnim delodajalcem,
- stik z delovnim okoljem, ki ga študent ne more pridobiti na teoretičen način, kar lahko pripomore, da študent dobi širši pogled na področje za katerega se izobražuje,
- izboljšanje finančnega položaja in zagotavljanja osnovnih dobrin, potrebnih za učinkovit, nemoten študij.

Prednosti z vidika širše družbe so (Antić, 2006, str. 46):

- študij je dostopen za vse, tudi za tiste, ki prihajajo iz socialno šibkejšega okolja,
- posledično se poveča nivo izobraženega prebivalstva,
- zmanjša se delež dela na črno, saj so študenti oz. dijaki relativno poceni delovna sila, za katere je delodajalec upravičen plačila raznih prispevkov, malic, stroškov prevoza na delo, ipd.,
- študentje ostanejo doma, namesto, da bi odšli v tujino.

Slabosti:

Z vidika delodajalcev so slabosti občasnega ali začasnega dela sledeče (Antić, 2006, str. 47):

- študentska delovna sila je za delodajalca dokaj nezanesljiva, saj študent nima nobenih obveznosti do delodajalca. Delo lahko odpovejo kadarkoli, bodisi zaradi študijskih obveznosti, ki so nepredvidljive ali iz katerih drugih

razlogov. Delodajalec študenta lahko kaznuje le z neizplačilom opravljenih ur, ki jih je opravil do takrat,

- zaradi narave dela gre za hitro najemanje, menjavanje delovne sile, kar lahko privede do neustrezne izbire kandidata, menjavanje kandidatov pa daje slab vtis o podjetju.

Z vidika študentov so pomanjkljivosti naslednje (Jeraj, 2005, str. 18):

- zaradi same oblike dela študenti niso deležni pravic, ki sicer pripadajo zaposlenim osebam (stroški prevoza na delo, malica, dopust, ipd.). Zakonsko delodajalci niso dolžni zagotavljati teh pravic, lahko pa se individualno dogovorijo drugače,
- študent lahko kadarkoli ostane brez dela, saj nima podpisane pogodbe in si posledično delodajalec lahko kadarkoli premisli in brez upravičenega razloga prekine sodelovanje,
- že, da je prednost študentskega dela ta, da si posameznik pridobi prepotrebne izkušnje za delo, vendar je slabost v tem, da te izkušnje formalno niso priznane, videne v delovni knjižici, niti jim ne teče delovna doba,
- čas, ki je namenjen individualnemu delu za študij doma, študentje raje porabijo za delo in posledično v večini primerov zanemarijo sam študij.

Slabosti študentskega dela z vidika širše družbe (Antić, 2006, str. 47):

- Čeprav raziskave kažejo drugače, je z vidika širše družbe največja slabost študentskega dela, da negativno vpliva na zaposlovanje mladih, saj je širša javnost prepričana v dejstvo, da študentska dela zasedajo dela, ki bi v nasprotnem primeru bila aktualna za redno zaposlitev.

2.3 REFORMA ŠTUDENTSKEGA DELA

Področje študentskega dela ima posreden vpliv na trg dela in s tem prinaša prednosti in slabosti. Zaradi slednjih je bila pripravljena reforma, ki bi odpravila glavne slabosti vpliva študentskega dela na trg dela.

2.3.1 ZAKON O MALEM DELU

Vlada RS je marca 2010 pripravila predlog Zakona o malem delu, v okviru katerega naj bi na novo uredili tudi področje okoli študentskega dela. Namen Zakona o malem delu je bil, da se vsem, ki opravljajo občasna dela, omogočijo primerljive pravice iz socialnih zavarovanj in s tem tudi ustrezno varnost na trgu dela. Z uvedbo zakona, je Vlada RS želela urediti oz. zmanjšati obseg dela in zaposlovanja na črno. Ključne spremembe, ki jih je prinašal Zakon o malem delu, ki pa ni bil sprejet so bile:

- delo študenta/dijaka ne sme presegati 720 ur letno oz. zaslužek 6.000 evrov letno (bruto),

- omejitev urne postavke (bruto prejemek študenta/dijaka) se omeji na vrednost od 3,5 do 8 evra,
- študent/dijak bi od zaslужka prispeval 9,01% za pokojninsko zavarovanje in 5,96% za zdravstveno zavarovanje,
- vsaka zaposlitev bi se štela v pokojninsko dobo
- delodajalec naj bi na znesek plačila za študentsko delo plačal še 14% splošne dajatve in 0,53% prispevka za varstvo pri delu,
- enaki pogoji za malo delo bi veljali za vse neaktivne osebe (brezposelne, upokoјence in druge, ki niso delovno aktivni),
- posredovanje malega dela bi postalo nepridobitna dejavnost,
- predlog za novo urejanje razmerij delitve splošne dajatve na študentsko delo,
- iz predloga ni bilo razvidno, kakšna naj bi bila po novem davčna obravnava zasluųkov iz malega dela.

2.3.2 ŠTUDENSKO DELO PO NOVEM – 2015

Državni zbor Republike Slovenije je 16. decembra 2014 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona za uravnoteženje javnih financ – ZUJF-C (Uradni list RS, št. 95/14), ki dopolnjuje ureditev na področju začasnega in občasnega dela dijakov in študentov (t.i. študentskega dela). ZUJF-C je stopil v veljavo 30. 12. 2014 in se je pričel uporabljati s 1. 2. 2015.

V želji odprave anomalij na trgu dela ter v želji po izenačitvi vseh oblik dela se je začela pripravljati nova ureditev začasnega in občasnega dela dijakov oz. študentov (Setnikar, 2015).

Na pristojnem ministrstvu menijo, da so se s temi spremembami lotili spreminjanja samega osnovnega koncepta študentskega dela. Za dijake in študente pa nove spremembe prinašajo tudi socialne pravice iz naslova plačevanja prispevkov za pokojninsko, invalidsko ter zdravstveno zavarovanje. S predlaganimi sprememba bi dijaki oz. študentje dobili pridobili tudi delovno dobo, v državno blagajno pa bi iz tega naslova prišlo 58 milijonov evrov, če se obseg študentskega dela ne bi nič spremenil (Setnikar, 2015).

Uvajajo se naslednje spremembe, in sicer bi se od študentskega dela (Setnikar, 2015):

- plačevala koncesijska dajatev v višini 16% (od tega 8,4% za proračunski sklad ministrstva, 3,8% za ŠOS in 3,8% za posrednike) in dodatna koncesijska dajatev v višini 2%,
- plačeval prispevek delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji 8,85%,
- plačeval prispevek delojemalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po stopnji 15,5%,

- delodajalec plačeval prispevek za zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni po stopnji 0,53%,
- delodajalec plačeval prispevek za zdravstveno zavarovanje po stopnji 6,36%,
- uvedba minimalne urne postavke v višini 3,8 evra (neto).

Tabela 2: Informativni izračuni študentskega dela v letu 2015

NETO ŠD	KD 16%	DKD 2%	DDV 22%	PIZ-1 8,85%	PIZ-2 15,5%	PZPD 0,53%	PZZ 6,36%	AD 22,5%	BRUTO strošek delodajalca
50	9,46	1,18	4,39	4,93	9,17	0,31	3,76	/	83,51
100	18,93	2,37	8,79	10,43	18,34	0,63	7,53	/	167,02
200	37,86	4,74	17,58	20,86	36,68	1,26	15,06	/	334,04
400	75,72	9,48	35,16	41,72	73,36	2,32	30,12	/	668,08
500	94,65	11,85	43,95	52,15	91,70	3,15	37,65	133,13	968,26 (brez AD: 835,10)
1000	189,30	23,70	87,90	104,30	183,40	6,30	75,30	266,26	1.936,52 (brez AD: 1.670,26)

Vir: Setnikar (2015)

Legenda:

KD = koncesijska dajatev

DKD = dodatna koncesijska dajatev

DDV = davek na dodano vrednost na koncesijske dajatve

PIZ-1 = prispevek delodajalca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

PIZ - 2 = prispevek delojemalca oz. študenta/dijaka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

PZPD = prispevek delodajalca za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni

PZZ = prispevek delodajalca za zdravstveno zavarovanje

AD = akontacija dohodnine

ŠD = študentsko delo

Ključne novosti, ki so začele veljati po 1.2.2015 se nanašajo na:

napotnico, in sicer (MDDSZ, 2015):

- na napotnici ne bo več neto znesek izplačila dijaku ali študentu, ampak bodo na napotnici navedeni tudi prispevki dijaka ali študenta za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Kar v praksi pomeni, da bo študent pri zasluženih 100 evrih, plačal 15,5 evrov prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter dobil izplačanih na tekoči račun 84,5 evrov,
- uvede se minimalna bruto urna postavka za začasno in občasno delo dijakov in študentov v višini 4,5 evra (3,8 evra neto),
- vse navedene spremembe so se začele uporabljati po 1. 2. 2015.

Pomembna novost novega zakona je tudi vključitev v socialna zavarovanja (MDDSZ, 2015):

- študentsko delo je vključeno v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zaradi česar se od te vrste dela plačujejo polni prispevki (15,5 % dijaka ali študenta in 8,85 % delodajalca), dijakom in študentom pa se priznajo tudi sorazmerne pravice iz tega naslova (npr. pokojninska doba)
- od študentskega dela se po novem plačuje poseben prispevek za zdravstveno zavarovanje od dohodka pridobljenega z opravljanjem določenih oblik dela v skladu s 55.a členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju – ZZVZZ (6,36 %), ki pa gre pri tej obliki dela v breme delodajalca
- spreminja se oblika prispevka za zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, ki se ne bo več plačeval v obliki pavšala, ampak v deležu od zaslужka dijaka ali študenta (0,53%)

Tabela 3: Informativni prikaz prispevkov in dajatev pred in po reformi

	Pred reformo		Po reformi	
	Delež obremenitve	Znesek	Delež obremenitve	Znesek
Napotnica		100,00 €		100,00 €
DELODAJALEC				
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	/	/	8,85%	8,85 €
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	/	/	6,36%	6,36 €
Prispevek za zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni	4,58	4,58 €	0,53%	0,53 €
Koncesijska dajatev (študentske, SOS, posredniki)	23	23,00 €	16,00%	16,00 €
Dodatna koncesijska dajatev (študentski domovi)	2,00	2,00 €	2,00%	2,00 €
DIJAK/ŠTUDENT				
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	/	/	15,50%	15,50 €
Izplačilo študentu		100,00		84,50 €
Strošek delodajalca	30,38	130,38	33,74%	133,74 €

Vir: MDDSZ (2015)

3 VLOGA IN POMEN ŠTUDENSKIH SERVISOV

V tretjem poglavju predstavljam vlogo in pomen študentskih servisov v vlogi posredovalca zaposlitve med študenti/dijaki ter delodajalci. Da lahko študentski servis opravlja to vlogo, mora pridobiti koncesijo, kar je prav tako predstavljeno. Na koncu poglavja so predstavljene tudi prednosti in slabosti študentskih servisov.

3.1 ŠTUDENSKI SERVIS KOT POSREDOVALEC ZAPOSILITEV

Ime »študentski servis« so dobili v času 50-letnega delovanja. Gre za povsem običajna podjetja, katera opravljajo dejavnost agencij, ki posredujejo študentska dela ter se trudijo, da študentom tudi zagotovijo plačilo. V tujini prav tako delujejo študentski servisi, le da se imenujejo agencije, ki posredujejo delo, opravljajo pa povsem iste storitve.

Kljub temu, da gre za več kot 50-letno zgodovino študentskih servisov, pa današnji čas, širina dejavnosti in predvsem višje zahteve v dejavnosti zahtevajo posodobitev tega pojma, zato bi bilo odslej bolje govoriti o »Agencijah za začasna dela« (Temporary Jobs Agencies) in ne več o študentskih servisih.

Ko je bil ustanovljen prvi študentski servis so ves dobiček namenili za financiranje interesnih dejavnosti študentov, sama organizacija ni bila pridobitno usmerjena. Današnji študentski servisi pa so kot druga podjetja preveč tržno usmerjeni in jim gre samo za dobiček. Posredniki del za opravljeno storitev dobijo 4,5 odstotka od 12-odstotne osnovne koncesijske dajatve. Od tega prihodka mora agencija plačati Zavarovanje za primer smrti in invalidnosti, ki trenutno znaša 12,81 €/leto, zagotavljati izterjavo in zalaganje prejemkov, izvajati plačilni promet, kadrovske selekcije, financirati rizični sklad za izplačila, financirati celotno svoje poslovanje. Samo od notranje organiziranosti posamezne agencije in od njene stopnje informatiziranosti poslovanja je odvisno ali študentski servis danes še posluje pozitivno ali ne (e-študentski servis, 2013).

3.1.1 DEFINICIJA KONCESIJE

Koncesije so širnemu svetu poznane že iz zgodovine. Nekoč so jih podeljevali srednjeveški vladarji – tako osvajalcem novih ozemelj kot tudi za razvoj in gradnjo novih infrastrukturnih objektov. Kasneje so koncesijske pogodbe med državami omogočale gradnjo trgovskih poti, čezmorskih oporišč in pristanišč. Danes se taka razmerja med državami urejajo s pakti, sporazumom ali konvencijo. Beseda koncesija izhaja iz latinske besede *concessio* (iz *concedere* – dovoliti) in pomeni uradno dovoljenje, podelitev kakšne (posebne) pravice ali samo pravico (Verbinc, 1971, str. 164).

Koncesija ureja razmerje med državo kot dajalcem koncesije oziroma dovoljenja (koncedent) in drugim subjektom, ki je lahko država ali civilnopravni subjekt (koncesionar), kateremu država podeli dovoljenje za upravljanje določene dejavnosti, ki je sicer po naravi v pristojnosti države (Ivanjko, 1992, str. 392). Pogoji za dodelitev koncesije so bili določeni leta 1999, s Pravilnikom o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje.

Razni strokovnjaki (Richier, Landi in Potenca, Grilc in Juhart, Ivanjko, Pirnat in drugi) uporabljajo različne definicije koncesije. Če pregledamo svetovno literaturo pa najdemo naslednjo razvrstitev koncesij. To je le ena od možnih delitev (Grilc in Juhart, 1991, str. 13-27):

- Trgovinska koncesija,
- Licenčna koncesija,
- Koncesija franšize,
- Koncesija distribucije,
- Koncesija premožnin in nepremičnin,
- Meddržavna koncesija,
- Koncesija na ravni države,
- Lokalna, regijska in mestna koncesija,
- Koncesije za izvajanje javne službe in
- Koncesije za gradnjo infrastrukture.

Uporabili smo delitev koncesij glede na različna področja preučevanja tega instituta ter delovanja. Za strokovnjake pa je najbolj zanimivo koncesijsko razmerje, povezano z javno službo in infrastrukturo.

V koncesijsko razmerje, ki se ureja s koncesijsko pogodbo, stopajo različni udeleženci oziroma različne organizacije (pridobitne in nepridobitne), in sicer javne, napol javne in zasebne. Na eni strani je država ali lokalna skupnost oziroma javna uprava, na drugi pa imamo vrsto oblik pravnega statusa: samostojni podjetnik, družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba, družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, javno podjetje, javni zavod, zasebni zavod, društvo, ustanova, verska skupnosti ipd. Koncesijska pogodba ima javnopravne kot tudi civilnopravne elemente. Pri koncesijskih pogodbah javnopravni interes prevlada nad zasebnim. (Ivanjko 1992, str. 4) Koncesijska pogodba natančno ureja razmerja med državo oziroma lokalno skupnostjo kot koncedentom in civilnopravnim subjektom kot koncesionarjem. (Viler Kovačič, 2002, str. 166-167).

3.1.2 ŠTUDENTSKE KONCESIJE

V Sloveniji so se prve koncesije podelile za izvajanje negospodarskih javnih služb, in sicer na področju zaposlovanja z Zakonom o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti v letu 1991. S tem zakonom je bilo določeno, da se koncesije lahko podeljujejo za področje posredovanja dela in zaposlitve ter za posredovanje dela študentom in dijakom za določen čas. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve vsako leto znova podeljuje koncesije za posredovanje dela dijakom in študentom. V letu 1999 je v Republiki Sloveniji posredovalo dijaška in študentska dela 50 koncesionarjev v 100 posredovalnicah. Koncesije do bile študentske in mladinske organizacije, gospodarske družbe ter samostojni podjetniki. V naslednjih letih je bil prisoten porast posredovalcev del, saj je v letu 2002 imelo koncesijo za posredovanje študentskega in dijaškega dela že 81 poslovnih subjektov s skupno 176 poslovalnicami (MDDSZ, 2005).

Tabela 4: Število koncesionarjev 2005-2014

Leto	Število koncesionarjev
2005	76
2006	55
2007	51
2008	49
2009	48
2010	48
2011	42
2012	39
2013	35
2014	32

Vir: lasten, tabela 4

Število koncesionarjev, prikazanih po letih od 2005 do 2014, jasno prikazuje, da je le teh vsako leto manj. Po letu 2012, ko je bil sprejet ZUJP, je število drastično padlo, kar je razvidno tudi iz tabele 4.

3.2 ZAKONSKA UREDITEV ŠTUDENSKIH SERVISOV

Poslovanje študentskih servisov ter študentsko delo urejajo zakoni, ki jasno navajajo in opredeljujejo pravice in obveznosti, ki jih le-ti imajo in morajo upoštevati pri svojem delu:

- Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. l. RS 107/06) opredeljuje dejavnost posredovanja dela študentom in dijakom kot dejavnost posebnega družbenega pomena. Zaradi tega izdaja Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve posebne koncesije za dejavnost posredovanja študentskih del osebam s statusom študenta in dijaka. Pooblaščen organizacija oz. delodajalec, ki na podlagi koncesijske pogodbe posreduje začasna in občasna dela, lahko delo posreduje le tistim dijakom, ki so že dopolnili 15 let, študentom in udeležencem izobraževanj odraslih, ki so mlajši od 26 let in se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega izobraževanja.
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS 72/06) ter Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS 109/06). S tema dvema zakonoma je urejeno zavarovanje študentov. Študent, ki opravlja študentsko delo preko napotnice določene organizacije, je zavarovan za primer invalidnosti, smrti ali kakšne telesne okvare, ki bi bila posledica poškodbe pri izvajanju dela ali poklicne bolezni.
- Zakon o varstvu in zdravju pri delu (Ur. l. RS 64/99). Študent, ki izvaja dela preko napotnice za določenega delodajalca, ima status delavca v smislu predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu.
- Zakon o delovnih razmerjih – ZDR (Ur. l. RS 42/02). Ko študent opravlja delo preko napotnice, ni v samem delovnem razmerju, mu je pa vseeno zagotovljena neka stopnja varstva, tako kakor delavcem v delovnem razmerju, zato velja odstavek 216. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki vsebuje določene določbe o:
 - delovnem času,
 - odmoru in počitku,
 - posebnem varstvu delavcev, ki še niso polnoletni ter
 - odškodninski odgovornosti.

Študentsko delo pa je opredeljeno tudi v nekaterih podzakonskih aktih:

- Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje (Ur. l. RS 139/06).
- Sklep o spremembah in dopolnitvah sklepa o pavšalnih prispevkih za obvezno zdravstveno zavarovanje (Ur. l. RS 94/01).
- Pravilnik o varovanju zdravja pri delu otrok, mladostnikov in mladih oseb (Ur. l. RS 82/03)
- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem (Ur. l. RS 101/05).

3.3 PREDNOSTI IN SLABOSTI ŠTUDENSKIH SERVISOV

Kot vsaka stvar, ima tudi študentsko delo prednosti in slabosti. Z Zakonom o malemu delu so pristojni želeli odpraviti slabosti študentskega dela ter uvesti na tem področju korenite spremembe. Ker pa imel predlagani zakon slabo podlago je bil predlog zakona s strani državljanov Slovenije na referendumu 10. aprila 2011 z 80% glasov proti zavržen.

3.3.1 PREDNOSTI

Za delodajalca je bil študent poceni delovna sila, saj mu ni bilo potrebno plačati potnih stroškov ter prehrane. Prav tako ni bil zakonsko obvezen študentu izplačati regresa za letni dopust, v času bolniške pa delodajalec tudi ni plačeval nobenih prispevkov. Študentje so pri zaposlovanju zelo prilagodljivi glede delovnega časa, ne obremenjujejo se z odnosi v podjetju, vseeno jim je kakšna je organizacijska klima, saj v podjetju preživijo malo časa. Podjetnik lahko študenta kadarkoli odpusti, ga zamenja z drugim, ni se mu potrebno držati nobenih odpovednih rokov. Študentje so polni novih idej in zamisli, zato predstavljajo podjetju svež veter, katerega le ti običajno tudi izkoristijo za različne inovacije. Študentje na ta način vstopijo v stik s svojimi morebitnimi delodajalci, delodajalci pa imajo ta privilegij, da si lahko izberejo najboljše delavce ter jih pozneje tudi sprejmejo v redno delovno razmerje (Ivanšek, 2011).

3.3.2 SLABOSTI

Našteli smo prednosti, katere prinašajo študentje delodajalcu, vendar pa ima študentsko delo tudi določene slabosti. Kakor je za podjetnika dobrodošlo novo znanje ter ideje, tako je lahko to tudi za podjetje slabost, ko se študent odloči ter zapusti delovno mesto. Študent to lahko naredi kadarkoli, vprašanje njegove odgovornosti je, če bo poslovno skrivnost varoval ali pa jo bo bogato izkoristil pri naslednjem delodajalcu oziroma mu jo prodal. V razmerju študent in delodajalec ni nobenih omejitvenih klavzul glede konkurence, ne v času opravljanja dela niti po njem. Kakor je študent fleksibilen, tako je tudi nezanesljiv. Kadarkoli v času trajanja študentskega dela se lahko odloči, da ga več ne bo, brez razlogov in odpovednega roka. Za študentsko delo tudi ni norm, ker ga delodajalec ne plačuje po učinku ampak na uro. Študent lahko to maksimalno izkorišča, saj ve da bo plačilo za uro prejel.

3.3.3 ZLORABE

V Sloveniji si prizadevamo, da bi na trg dela vpeljali čim več fleksibilnih oblik zaposlovanja, in študentsko delo zagotovo spada med take oblike dela. Ker pa tovrstne oblike dela še niso zakonsko povsem opredeljene in določene, lahko prihaja do določenih zlorab, med katerimi sta najpogostejši:

- *Zlorabe napotnic:* delodajalec lahko uporabi napotnice za študentsko delo ter ga fiktivno izplača oz. izplača samemu sebi, saj to delo nikoli ni bilo opravljeno. Delodajalcu se izogne plačilu davkov in prispevkov;

- *Zlorabe statusa:* fiktivni vpis študentov z namenom podaljševanja statusa dijaka/študenta, da bi opravljali študentsko delo, ki je manj obdavčeno kakor katera koli druga oblika dela. Študent se vpiše na šolanje, čeprav ve, da ne bo nikoli opravljal rednih študijskih obveznosti. Odkar se vodi enotna evidenca vpisa je teh zlorab manj.

4 BREZPOSELNOST MLADIH

V tem poglavju se osredotočam na problem brezposelnosti pri mladih. Sama problematika brezposelnosti mladih je povezana s študentskim delom, saj si mladi vsaj preko tovrstne atipične oblike dela pridobivajo finančna sredstva v času študija. Študentsko delo se ne šteje med redne zaposlitve, kar povzroča višjo stopnjo brezposelnosti med mladimi.

Mlada oseba je v Republiki Sloveniji definirana z leti od 15 do 29. Zakon o urejanju trga dela (Ur. l.RS 80/2010) navaja, da je brezposelna oseba tista, ki izpolnjuje splošne zdravstvene pogoje za delo, je prijavljena na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, (v nadaljevanju ZRSZZ) je pripravljena sprejeti zaposlitev in jo tudi sama aktivno išče (Statistični urad Republike Slovenije, 2010). Študente ne štejemo med brezposelne osebe, saj ti niso prijavljeni na ZRSZZ. Ta pojav imenujemo prikrita brezposelnost, ki bi se v primeru ukinitve študentskega dela močno povečala, saj imamo kar velik odstotek študentov, ki so vpisani le zaradi statusa in posledično zaradi opravljanja študentskega dela (Dekleva, 2014, str. 15). Po mnenju Hansa Dietricha (2012, 3-4), je razlogov za visoko brezposelnost mladih veliko. To so gospodarska kriza, izobraževalni sistem, pomanjkanje mentorstev za mlade, neprava politika zaposlovanja in pomanjkanje izkušenj. Število delovno aktivnih mladih v Sloveniji je naraščalo do leta 2008. V zadnjem četrletju leta 2008 do leta 2012 se je število delovno aktivnih znižalo za cca. 39.000, več kot podvojilo se je število brezposelnih mladih oseb (SURS, 2012). Brezposelnost mladih je začela naraščati konec 2008 in še vedno raste. Po podatkih »Mladina 2013« je bila brezposelnost mladih najnižja leta 2007. Decembra 2013 je bila brezposelnost mladih 33,8% (SURS, 2014).

V teoriji poznamo dva pristopa preučevanja brezposelnosti mladih. Prvi, tradicionalni pristop, se osredotoča na dostopnost delovnih mest za mlade. V primeru, da ni dostopnih delovnih mest, se podaljšuje čas brezposelnosti pri mladih. Drugi, novejši pristop, pa kot problem opredeljuje nestabilnost služb, kar pripelje do velikega toka brezposelnosti, ki prehajajo med službami (Panzaru, 2013, str. 71 v Dekleva, 2014, str. 15). V diplomskem delu se osredotočam na drugi pristop.

4.1 POLOŽAJ MLADIH NA TRGU DELA V EVROPI IN V SLOVENIJI

V zadnjem letu so mladi, kar se tiče zaposlovanja v zelo nezavidljivem položaju. Beleži se kar 73 milijonska brezposelnost mladih po svetu, kateri iščejo svojo priložnost na trgu dela. Mladi težko najdejo zaposlitev, saj delodajalci raje vzamejo v delovno razmerje osebe, katere že imajo nekaj delovnih izkušenj. Za delodajalca je vsak nov zaposleni dodaten strošek, saj ga mora nek določen uvajati v delo in mu le ta v tem času ne prinese dobička.

Mednarodna organizacija dela (MOD) opozarja, da se mladi soočajo z visoko stopnjo brezposelnosti v kombinaciji z povečano neaktivnostjo ter pretiranih ponudb negotovih

oblik dela. Tovrstna kombinacija ne kaže v prihodnosti novih zaposlitev, kar je strah zbujačo. Navedeno velja za razvite, kakor tudi za nerazvite države.

Na območju Evropske unije (v nadaljevanju EU) je stopnja brezposelnosti mladih na splošno precej višja od stopnje brezposelnosti celotne populacije. EUROSTAT ocenjuje, da je bilo avgusta 2013 na območju EU brezposelnih kar 5.499.000 mladih, mlajših od 25 let, povprečna stopnja brezposelnosti pa je znašala 23,3%. (Cerovšek, 2013).

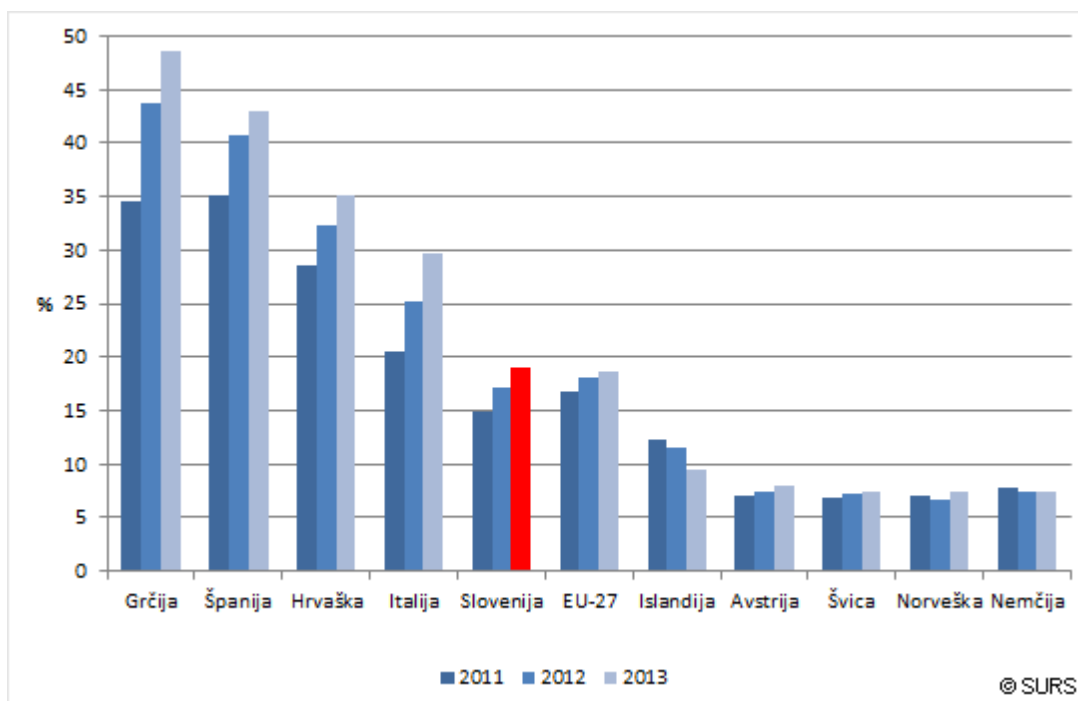
4.2 VPLIV GOSPODARSKE KRIZE NA BREZPOSELNOST MLADIH

Gospodarska kriza, ki je Evropsko unijo zajela v letu 2008, je mlade prizadela bolj kot ostale kategorije delavcev. Vse do konca leta 2008 je bila brezposelnost mladih v EU približno dvakrat višja od stopnje brezposelnosti celotne populacije, najnižjo vrednost pa je dosegala v prvem četrletju 2008, ko je znižala 18,1%. Danes stopnja brezposelnosti mladih v območju EU znaša 23,3% medtem ko stopnja brezposelnosti celotne populacije na istem območju dosega 10,9% (Cerovšek, 2013).

Situacija z vidika mladih na trgu dela v Sloveniji na žalost ni boljša. Po zadnjih javno dostopnih podatkih statistične brezposelnosti za Slovenijo (EUROSTAT, junij 2013), je stopnja brezposelnosti med mladimi, starimi med 15 in 24 let, znašala 25%. Torej je vsak četrti mladi brez zaposlitve. Slovenija se srečuje tudi s problematiko izjemno visokega deleža brezposelnih oseb, starih od 25 do 29 let, v skupino katerih spadata kar dve tretjini vseh brezposelnih mladih v Sloveniji (Dekleva, 2014, str. 17).

Z vidika dostojnosti dela je mogoče zaključiti, da so mladi v Sloveniji v nedostojnem položaju. Ob rekordnih statistikah brezposelnosti med mladimi, tisti, ki delo imajo, opravljajo negotove oblike dela, kot so prisilni s.p.-ji, agencijsko delo, honorarna dela in volonterska pripravništva. Tudi tisti, ki najdejo zaposlitev, nimajo nujno zagotovljene socialne varnosti. Zaposlitvene možnosti mladih v Sloveniji so namreč v veliki meri začasne. Tako je delež začasnih zaposlitev med zaposlenimi v starosti od 15 do 24 let v zadnjem četrletju 2012 znašal 71,4%, kar je daleč največ v EU. Med ženskami v tej starostni skupini je delež že 84,4% (EUROSTAT, junij 2013 v Dekleva, 2014, str. 17).

Grafikon 1: Povprečna stopnja brezposelnosti med mladimi (15-29 let), izbrane evropske države

Vir: Eurostat (2014)

Na podlagi zgornjega grafikona opazimo, da brezposelnost mladih v Sloveniji res iz leta v leto narašča, saj se je glede na leto 2011 dvignila za skoraj 5%. Glede na stopnjo brezposelnosti mladih so slabše razmere še le v Grčiji, Španiji, na Hrvaškem in v Italiji. V tabeli 5 predstavljam podatke o brezposelnosti mladih od leta 2005-2014.

Tabela 5: Število brezposelnih mladih 2005-2014

Leto	Število brezposelnih mladih
2005	35.027
2006	25.734
2007	19.724
2008	18.223
2009	27.424
2010	27.694
2011	27.128
2012	27.850
2013	32.523
2014	30.151

Vir: ZRSZZ (2005-2014)

Brezposelnost mladih je začela naraščati leta 2008 in še vedno raste. Po podatkih v tabeli 5 je bila brezposelnost mladih najnižja leta 2008, kar pomeni, da se je od leta 2005 do 2008 zmanjšala za 47,97 %. V letu od 2008 na 2009 se je brezposelnost mladih povečala za 33,55 %. Za nekaj manj se je povečala v letu 2010 ter potem padala v letu 2011, nakar je v od leta 2012 spet začela naraščati. Kot enega pglavitnih vzrokov lahko navedemo aktualno gospodarsko krizo, ki je najbolj »udarila« zaposlitve za določen čas, katere v veliki meri opravljajo mladi (Dietrich, 2012, str. 2). Slovenija je na vrhu držav Evropske unije po odstotku zaposlitve za določen čas. Zaposlovanje mladih je v času gospodarske krize podvrženo ozkim proračunom podjetij, zato do tega zaposlovanja večinoma ne prihaja. Po ocenah ZRSZZ bi bilo stanje brezposelnosti mladih še slabše, če študentje ne bi podaljševali obdobja terciarnega študija in opravljali študentskega dela.

Leta 2008 smo v Sloveniji dosegali rekordne številke glede zaposlovanja. Mladi so se zaposlovali ter si pridobivali delovne izkušnje, vendar pa smo konec leta 2008 ter v letu 2009 tudi v Sloveniji doživeli šok gospodarske krize in finančne krize, kar se je drastično odrazilo na trgu delovne sile. Zmanjšalo se je povpraševanje po izdelkih slovenskega porekla, ni bilo več zanimanja za določene storitve, zato se je začelo odpuščanje delavcev, kljub temu, da je država začela z ukrepi aktivne politike zaposlovanja in sprejetjem zakonov, kateri bi naj omilili nastalo situacijo. Vendar je brezposelnost začela naraščati pri vseh starostnih skupinah. Nikomur ni bilo prizanešeno, ne mladim ne starejšim (Ignjatović, Trbanc, 2009, str. 51). Po podatkih Zavoda za zaposlovanje se je v obdobju od novembra 2008 do februarja 2009 na novo registriralo 35.806 brezposelnih oseb, od katerih jih je večina (47,4%) izgubila delo zaradi izteka zaposlitve za določen čas, 5,0% jih je postalo brezposelnih zaradi stečaja delodajalca, 15,5% pa je bilo trajno presežnih delavcev (MDDSZ 2009, str. 4). Med osebami, ki so postale brezposelne zaradi izteka zaposlitve za določen čas, prevladujejo mladi. Glede na podatke lahko sklepamo, da težave podjetij in zaustavljeno novo zaposlovanje najbolj občutijo prav mladi, saj delodajalci problema pomanjkanja dela ne rešujejo z odpuščanjem redno zaposlenih, temveč predvsem tako, da ne podaljšujejo pogodb za določen čas (prek katerih so zaposleni večinoma mladi) in zmanjšujejo obseg študentskega dela. Delodajalci prav tako raje zaposlujejo osebe z izkušnjami, kar pa seveda mladi nimajo, še posebej ne tisti, kateri so pravkar zaključili študij.

4.3 VPLIV ŠTUDENTSKEGA DELA NA TRG DELA

Neformalno znanje oz. neformalne izkušnje postajajo v času gospodarske krize vse bolj pomembne. Delodajalci pri posameznikih iščejo veliko neformalnih znanj: komunikacijske sposobnosti, sposobnost dela v skupini, fleksibilnost, samozavest in ostala tako imenovana mehka znanja (Souto – Otero idr., 2012).

S tega stališča lahko obravnavamo študentsko delo kot pripravo na redno zaposlitev in ne kot obliko dela, ki zmanjšuje redne zaposlitve mladih. Pozitivna lastnost

študentskega dela je tudi ta, da mladi vstopijo na trg dela že med šolanjem in ga tako podrobneje spoznajo (Dekleva, 2014, str. 19).

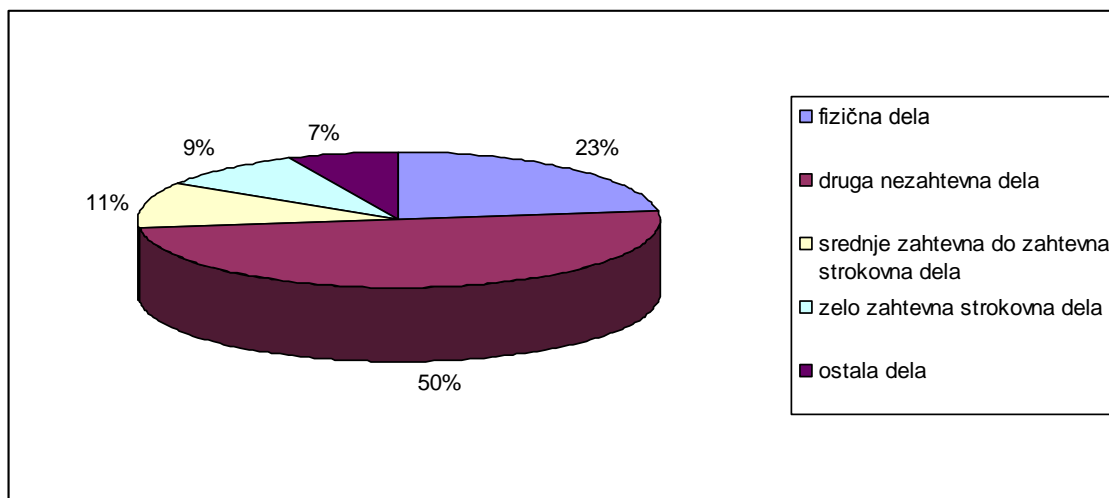
V Sloveniji imamo problem relativno nefleksibilnega trga dela. Zavedati se moramo, da trg potrebuje tudi fleksibilne storitve (sezonske dejavnosti, izjemni dogodki, promocije, anketiranje, kratkotrajna fizična dela, itd.). Za študentsko delo je značilno, da študenti predvsem zaradi študijskih obremenitev, v povprečju delajo razmeroma malo in nestalno. Njihove ure dela so večinoma razpršene tako časovno, kot tudi med različne delodajalce. To je ključna niša, ki jo v Sloveniji zapolnjujemo s študentskim delom (Dekleva, 2014, str. 20).

Študentsko delo vzdržuje minimalno ravnotežje pri delodajalcih med rigidnimi oblikami zaposlovanja za nedoločen čas, in potrebo po prilagajanju poslovne aktivnosti ter dnevni in tedenski dinamiki potrebe po delovni sili. Tako si podjetja povečujejo konkurenčnost, ki je tista, katera pripelje do rasti podjetja, do novega in več zaposlovanja, več plačanih davkov, tudi več vlaganj v izobraževanje, kulturo, javno porabo, socialni sektor (Dekleva, 2014, str. 20).

Ignjatovič in Trbanc (2009, str. 44) na osnovi podatkov SURS ugotavljata, da je delež študentskega dela v delovno aktivni populaciji narasel z 0,9 odstotka leta 2000 na 3,7 odstotka leta 2008. Avtorja (ibid., 45) opozorita, da je po podatkih ADS povprečno trajanje študentskega dela v obdobju 2005–2008 občutno presešlo določila začasnega in občasnega dela. Po njunem mnenju študentsko delo ne opravlja le funkcije socialnega korektiva in pomoči študentom, ampak je hkrati anomalija, ki obremenjuje trg dela. študentskega statusa mladih od 25. do 29. leta starosti z namenom podaljševanja možnosti opravljanja dela preko študentskega servisa. Ugotavljata, da ta skupina s študentskim delom nastopa tudi v poklicnih skupinah, kjer lahko izrabi strokovno znanje, pridobljeno s študijem, in s tem konkurira tudi mladim diplomantom (Kosi et.al., 2010, str. 66).

Glede na navedeno velja pogledati podatek, kakšna dela se običajno opravljajo preko študentskega dela, kar je prikazano v grafikonu 2.

Grafikon 2: Študentsko delo po vrstah del

Vir: lasten, tabela 3

Na podlagi podatkov v grafikonu 2 ugotavljam, da največji odstotek, kar polovico del predstavljajo druga nezahtevna dela, 23 % pa fizična dela. Če seštejemo ti dve vrsti del, dobimo 73 % del, ki so v glavnem fizična ter nezahtevna dela. Omenjena dela ne zahtevajo nekih posebnih znanj, ki bi jih študentje pridobili na fakulteti, zato logično ugotavljam, da študentska dela ne morejo biti konkurenca zahtevnim delom, katere zahtevajo delodajalci, ko zaposlujejo diplomante oz. mlade ljudi s končano stopnjo izobrazbe. Če nadaljujemo pregled del, ugotavljam, da je 11 % takih del, katera so srednje zahtevna do zahtevna strokovna dela in tovrstna dela so dejansko lahko nadgradnja teoretično pridobljenim znanjem na fakulteti. 9 % je zahtevnih del, katera bi lahko bila za študente odlična priložnost, da si zagotovijo zaposlitev pri delodajalcu po končanem študiju.

Glede na ugotovitve, lahko rečem, da študentje konkurirajo bolj delavcem brez zaposlitve, torej fizičnim delavcem, manj pa diplomantom, kateri iščejo svojo prvo zaposlitev. Študentsko delo zagotovo vpliva na trg dela, vendar ne v takem obsegu, da bi predstavljajo konkurenco mladim iskalcem prve zaposlitve.

5 ŠTUDENSKO DELO V OBDOBJU 2005 -2014

V empiričnem delu sem na podlagi konkretnih podatkov, ki sem jih pridobila na podlagi statističnih podatkov ter opravljenih raziskav o študentskem delu v Sloveniji, analizirala gibanje študentskega dela v obdobju 2005-2014. Pri analiziranju in zbiranju podatkov sem naletela na težavo, in sicer se podatki v navedenem obdobju niso enakomerno obravnavali oz. ni veljala enaka metodologija za obdelavo podatkov. Nekateri podatki so tako na voljo od leta 2008 dalje. Kljub temu menim, da sem na podlagi zbranih in analiziranih podatkov potrdila oziroma ovrgla hipoteze, postavljene v začetku diplomskega dela.

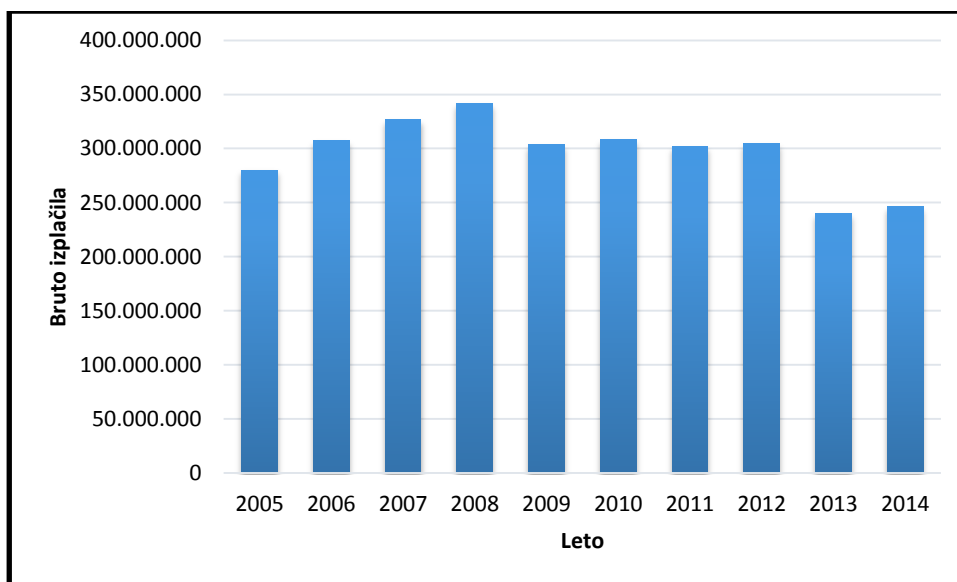
Namen moje raziskave je ugotoviti delež dijakov oziroma študentov ter oseb moškega ali ženskega spola, ki opravljajo študentsko delo.

5.1 PREGLED POROČIL IN INTERPRETACIJA

5.1.1 OBSEG ŠTUDENSKEGA DELA

Grafikon 3 prikazuje, da je ocenjena vrednost del preko študentskih servisov na državni ravni v letu 2008 znašala okrog 340 milijonov evrov. Spričo gospodarske krize so dijaki in študenti v letu 2009 zaslužili za 6,4 odstotkov manj kot v letu prej. Med letoma 2005 in 2008 je nominalna vrednosti študentskega dela v poprečju naraščala za 17,1 odstotka letno.

Grafikon 3: Prihodki iz študentskega dela 2005-2014

Vir: Eurostudent (2013), MDDSZ (2014)

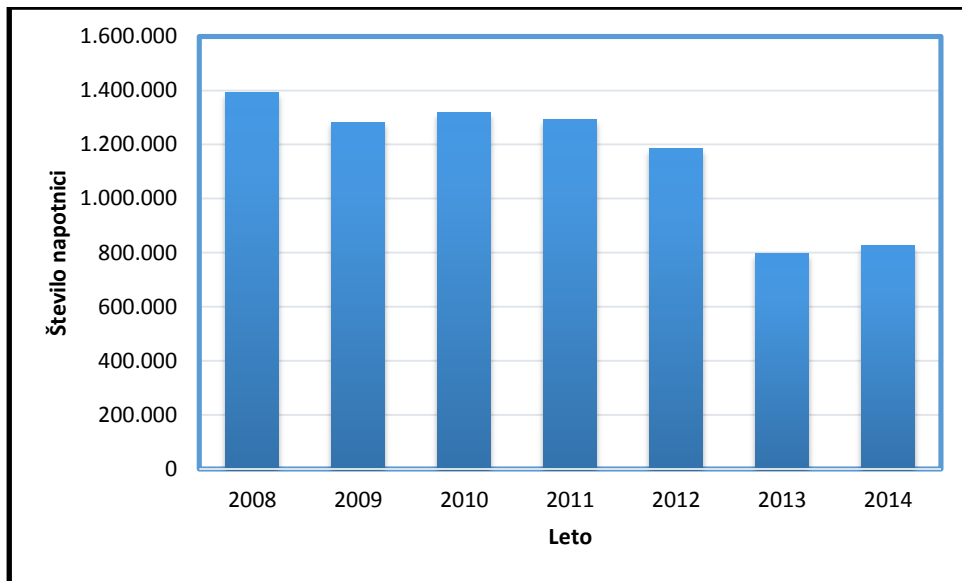
Študentsko delo ni nobena novost, ne v Sloveniji ne v drugih evropskih državah. Študentje tudi v drugih državah opravljajo študentsko delo, le da se drugače imenuje

in je običajno del delovne zakonodaje države. Ne obravnava se ločeno, kot je to praksa pri nas. Študentje se za delo odločajo običajno zaradi pridobivanja finančnih sredstev za opravljanje študija, bivanja v kraju študija ter nakupa literature. Po podatkih raziskave Evrostudent iz 2007 je Slovenija zelo blizu povprečja 21 preučevanih držav po deležu prihodkov iz dela študentov; 38% dohodkov za pokrivanje življenjskih stroškov študenta v Sloveniji prihaja iz dela. Pri tem je treba opozoriti, da po tej raziskavi študenti ocenjujejo, da država za njihov študij prispeva le 10% vsega potrebnega denarja, kljub temu, da so državni izdatki za visoko šolstvo nekajkrat višji od dohodkov iz študentskega dela. Študenti tu mnogokrat ne upoštevajo brezplačnega javnega študija, subvencioniranega bivanja v študentskih domovih ali subvencionirane prehrane, kar zagotavlja država. Študentsko delo v Sloveniji predstavlja manj kot 3% slovenskega trga dela (Ignjatović, Trbanc, 2009, str. 50). Po podatkih v grafikonu 3 lahko rečemo, da je kriza vplivala na študentsko delo. Prvi večji vpliv je bil v letu 2009, ko se je zaradi gospodarske krize zmanjšalo povpraševanje po študentskem delu, razlogov je več, eden glavnih pa je verjetno iskanje notranjih kadrovske rezerv pri večini delodajalcev. V letu 2010 se je študentsko delo spet nekoliko okrepilo, že v letu 2011 pa je ponovno prišlo do krčenja. V tem letu je negativno na obseg študentskega dela vplival ZUJF, ki je zaradi povišanja koncesijske dajatve na 23 % študentsko delo naredil manj privlačno za delodajalce. Vpliv na zmanjšanje obsega ima tudi omejitev študentskega dela v javnem sektorju. V letu 2013 vidimo občuten padec bruto izplačil študentskega dela, v letu 2014 pa rahlo povečanje. V teh letih se je veliko govorilo o reformi študentskega dela, vpliv na padec študentskega leta v letu 2013 ima še vedno vpliv ZUJF-a.

Vir podatkov za analizo študentskega dela so poročila, ki jih morajo koncesionarji posredovati MDDSZ. Za leto 2012 je bilo do priprave analize o mladih na trgu dela posredovanih 40 poročil. V poročilih koncesionarji poročajo različne podatke, med drugim o številu realiziranih napotnic, številu ur dela študentov in dijakov ter bruto izplačilih, ki so jih za opravljeno delo prejeli (Mladi in trg dela, 2012).

V grafu 4 prikazujem realizirane napotnice za študentsko delo v letih 2008 -2014. V letu 2008 so koncesionarji poročali o 1,39 milijona realiziranih napotnicah, kriza pa je naredila svoje in število napotnic je upadlo že v letu 2009 ter se nato vsako leto zmanjšalo, izjema je le leto 2010. Največji padec števila napotnic se je zgodil v letu 2009, ko so delodajalci iskali notranje rezerve in so se pogosto odpovedali delavcem za določen čas ter verjetno tudi študentskemu delu, precejšnji padec beležimo tudi po letu 2012, ko so se razmere v gospodarstvu bistveno poslabšale, v sklopu ukrepov za ureditev javnih financ pa se je močno omejilo študentsko delo v javnem sektorju. Manjši porast je viden v letu 2014, vendar pa v tem letu še niso veljale reforme študentskega dela. O reformah se je v tem letu že govorilo, kar je povzročalo med delodajalci določen strah, zato so se v manjši meri odločali za zaposlovanje preko študentskega servisa, saj je bila situacija o ureditvi študentskega dela zelo negotova.

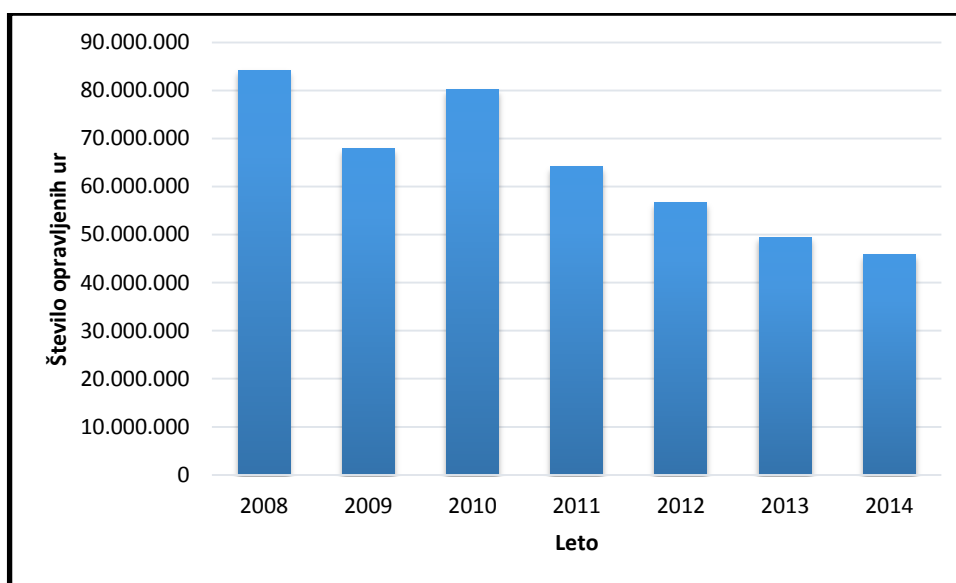
Grafikon 4: Realizirane napotnice za študentsko delo, 2008-2014

Vir: MDDSZ (2015)

Če pogledamo grafikon 5, ugotovimo, da precejšnje spremembe beležimo pri številu ur, ki so ga opravili dijaki in študentje. V letu 2008 so opravili nekaj več kot 84 milijonov delovnih ur, do leta 2012 pa se je to število zmanjšalo na manj kot 57 milijonov; zmanjšalo se je kar za 32,8 %. V štirih letih krize se je število opravljenih ur zmanjšalo vsako leto, razen v letu 2010, ko je precej poraslo. Če primerjamo podatke o opravljenih urah z realiziranimi napotnicami, hitro opazimo, da se je število ur v zadnjih petih letih zmanjšalo močneje kot število napotnic. Izračun povprečnega števila ur na napotnico pokaže, da so dijaki ali študentje v letu 2008 na eno napotnico v povprečju opravili 60,6 ur dela, v letu 2012 pa le še 47,7 ur. V letu 2013 se je povprečno število ur na napotnico povečalo na 62,14 ur ter se v letu 2014 znižalo na 55,57 ur.

Grafikon 5: Opravljene ure prek študentskega dela, 2008-2014

Vir: MDDSZ (2015)

Število opravljenih ur dijakov oz. študentov ne vpliva na čas študija, saj vidimo, da število ur dela preko študentskega dela upada. Glede na ugotovljeno, torej študentsko delo ne bi smelo imeti vpliva na podaljševanje študija.

5.1.2 ANALIZA GLEDE NA STATUS

Iz podatkov v tabeli 6 lahko opazimo, da je vrednost opravljenega dela dijakov in študentov do leta 2008 naraščala, v letu 2009 pa je upadla.

Tabela 6: Letno gibanje vrednosti opravljenega dela dijakov in študentov glede na status v tisoč evrih

Leto	Skupaj	Dijaki		Študentje		
		redni	izredni	redni	izredni	Pavzerji
2005	211.249	44.955	351	121.200	26.965	17.778
2006	233.386	43.463	2.737	147.600	28.892	10.694
2007	256.355	60.670	9.781	148.800	35.524	1.580
2008	339.443	75.235	23.294	194.400	46.514	0
2009	317.721	59.658	31.458	181.200	45.405	0

Vir: Ekonomski vidiki študentskega dela (2010, str. 5)

Na podlagi podatkov ugotavljam, da imajo za dve tretjini več prihodkov študentje kakor dijaki, prednjačijo pa redni študentje. Od leta 2005 do leta 2008 je vrednost opravljenega dela naraščala, potem pa je v letu 2009 začela upadati. Kot smo ugotovili že v grafikonu 3, bruto vrednost izplačil po letu 2009 upada, kar pomeni, da se zmanjšuje tudi vrednost del, ki jih opravljajo študentje preko študentskega servisa. Poglavitni vzrok je zagotovo gospodarska kriza, katera je zajela tudi Slovenijo ter

posledično odpuščanje delavcev, torej tudi študentov, kateri opravljajo dela za določen čas.

Iz tabele 7 je razvidno, da študentsko delo opravlja več študentkov kot dijakov, in sicer več rednih študentov. Povprečna letna rast števila opravljenih delovnih ur študentskega dela je bila v obdobju od 2005 do 2008 dobrih 9 odstotkov, kar je bistveno počasneje od rasti vrednosti tega dela. To kaže na dvig (povprečne) urne postavke v tem obdobju. Podobno, kot je vrednost dela, se je leta 2009 zmanjšal tudi obseg opravljenih ur, in to kar za slabih 20 odstotkov.

Tabela 7: Letno gibanje opravljenih ur dela dijakov in študentov glede na status v tisočih urah

Leto	Skupaj	Dijaki		Študentje		
		redni	izredni	redni	izredni	pavzerji
2005	56.992	12.800	85	31.801	7.304	5.002
2006	63.010	12.874	754	38.728	7.762	2.892
2007	63.122	15.911	2.513	35.794	8.356	549
2008	74.579	17.873	5.285	41.646	9.776	0
2009	60.203	12.468	6.365	33.079	8.291	0

Vir: Ekonomski vidiki študentskega dela (2010, str. 5)

Na podlagi podatkov v tabeli 7 tudi ugotavljam, da več ur dela preko študentskih napotnic opravljajo redni dijaki in študentje, kot pa izredni. Predpostavljam, da imajo izredni študentje verjetno še kak vir prihodkov in da jim delo preko študentskega servisa ni potrebno v taki meri kot rednim študentom in dijakom, ki se delno ali v celoti financirajo iz naslova študentskega dela.

5.1.3 ANALIZA GLEDE NA SPOL

V nadaljevanju predstavljam analizo dela preko študentskega servisa glede na spol, in sicer na podlagi statističnih podatkov od leta 2008-2014.

Tabela 8: Osebe zaposlene preko študentskega servisa, po spolu v RS od 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Moški	19.000	17.000	16.000	15.000	12.000	12.000	11.500
Ženske	23.000	21.000	22.000	19.000	16.000	15.000	15.000
Skupaj	42.000	38.000	38.000	34.000	28.000	27.000	26.500

Vir: SURS (2008-2014)

Če primerjamo podatke o številu opravljenih ur preko študentskega servisa po spolu, lahko ugotovim, da je preko študentskega servisa delalo več oseb ženskega kot moškega spola, in to vsako opazovano leto. Kot je razvidno iz podatkov v tabeli 8, je bilo v letu 2008 je preko študentskega servisa zaposlenih 19.000 oseb moškega spola, do leta 2014 se je ta številka znižala za 7.500. V letu 2008 je preko študentske

napotnice delalo 23.000 oseb ženskega spola, v letu 2014 le še 15.000. Tabela 8 prikazuje upad dela preko študentskega servisa, in sicer za skorajda 50 %.

Tabela 9: Zaposleni preko študentskega servisa po spolu in starostnih skupinah od 2008-2014

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Moški	15-24 let	16.000	14.000	14.000	13.000	10.000	10.000	9.000
	25-34 let	3.000	3.000	3.000	2.000	2.000	2.000	1.800
ženske	15-24 let	19.000	18.000	17.000	15.000	13.000	14.000	12.000
	25-34 let	3.000	3.000	4.000	4.000	3.000	3.000	3.000

Vir: SURS (2008-2014)

Glede na spol ter starost oseb zaposlenih preko študentskega servisa, predstavljenih v tabeli 9, opažam, da je bilo največ zaposlenih oseb ženskega ter moškega spola v starostni skupini od 15 do 24. let. Kot smo ugotovili že v tabeli 9, se za delo preko študentskega servisa odloča več oseb ženskega kot moškega spola, kar se je potrdilo tudi po prikazu v različnih starostnih skupinah. Če pogledamo ženske osebe v starostni skupini od 15 do 24 let, ugotovimo, da je bilo v letu 2008 zaposlenih 19.000 ženskih oseb preko študentskega dela, v letu 2014 pa le še 12.000, upad je bil kar za 7.000. Enako je bilo tudi v starostni skupini moških, kjer je bil upad med leti 2008, ko je bilo 16.000 zaposlenih moških oseb preko študentskih servisov do leta 2014, ko jih je bilo zaposlenih le še 9.000, polovičen.

5.2 UGOTOVITVE IN PREDLOGI

Na podlagi proučevanja teoretičnih izhodišč sem ugotovila, da je na področju študentskega dela prišlo do večjih sprememb v letu 2015, zaradi sprememb v zakonodaji ter plačevanja dodatnih prispevkov študentov na račun pridobivanja delovne dobe. Zagotovo je študentsko delo pomembno, saj sem ugotovila, da veliko mladih opravlja študentsko delo zato, da sploh lahko študirajo ter živijo izven kraja svojega bivanja. Za opravljanje šolskih obveznosti bi morala država bolj poskrbeti v smislu dodelitve ustreznih štipendij, potem bi se obseg študentskega dela zagotovo zmanjšal, saj bi imeli dijaki ter študentje dodaten vir preživljanja.

V diplomskem delu sem prikazala študentsko delo v obdobju 2005-2014 z vidika obsega študentskega dela, števila realiziranih napotnic ter števila opremljenih ur preko študentskega dela.

Če pogledamo obseg študentskega dela po bruto izplačilih, ugotovimo, da to predstavlja manj kot 3 % slovenskega trga dela. Po letu 2008, ko je gospodarska kriza pokazala zobe tudi v slovenskem gospodarskem prostoru, se je študentsko delo v

Sloveniji občutno zmanjšalo. Temu je v največji meri botrovalo odpuščanje delavcev v podjetjih, predvsem delavcev za določen čas ter študentov ter prerazporeditev nalog med redno zaposlene. Velik vpliv na zmanjšanje študentskega dela je imel tudi ZUJF, saj je s povišanjem koncesije na 23 % študentsko delo naredil manj privlačno za delodajalce. Prav tako je ZUJP, kateri je začel veljati 1.6.2015, študentsko delo obdavčil s 16,7 odstotkov (14 % + DDV) na 30 odstotkov (25 % + DDV) ter uvedel omejitve zaposlovanja študentov v javni upravi. Podatki kažejo, da po uvedbi ZUJF mladi (od 15 – 29 let) niso prešli v redno zaposlitev, ampak v brezposelnost.

Na upad študentskega dela v letu 2013 in 2014 so zagotovo vplivale priprave na spremembe urejanja študentskega dela. O reformi študentskega dela se je v teh dveh letih največ govorilo, opravljale so se različne študije ter analize študentskega dela. Negotovost v povezavi z novo ureditvijo je vzbujala pri delodajalcih določen strah, saj niso vedeli, kakšna bo prihodnja ureditev. Delodajalci so bili tudi deležni obiskov inšpektorjev za delo, ki so poostreno nadzorovali študentsko delo. Ker nihče ni vedel, kakšne spremembe bo prinesla reforma, se delodajalci niso odločali za tovrstno zaposlovanje, ampak so se posluževali drugih fleksibilnih oblik zaposlovanja. Zagotovo so tu krajši konec potegnili študentje, saj so težje dobili zaposlitev preko študentskih del.

Prikazala sem tudi število realiziranih napotnic od leta 2008 do 2014, saj za prejšnja leta nisem dobila podatkov. Na podlagi prikazanih podatkov v grafu 4 ugotavljam, da je po letu 2008 prav tako viden upad števila realiziranih napotnic, vendar pa ne tako drastično, kakor po letu 2012, ko je upadlo za 22 %. Vendar po tem zmanjšanju študentskega dela na drugi strani ne zaznamo večje zaposljivosti brezposelnih mladih.

Ni pa le upadlo število realiziranih napotnic, ampak se je zmanjšalo tudi število opravljenih ur na napotnico, in sicer je bilo v letu 2008 opravljenih na napotnico 60,6 ur dela, v letu 2012 pa le še 47,7 ur. V letu 2013 beležimo ponoven dvig ur na napotnico, in sicer na 62,14 ur.

Naslednji element, katerega sem prikazala, je število opravljenih ur preko študentskega servisa. Na podlagi podatkov v grafu 5 prav tako ugotavljam, da je število opravljenih ur po letu 2008 upadlo. Vse je to odraz gospodarske krize, katera je pripomogla k temu, da so se delodajalci v manjši meri odločali za zaposlovanje študentov.

Študentsko delo lahko opravljajo dijaki in študentje, zato me je zanimalo, kateri se tega dela bolj poslužujejo ter ugotovila, da so to študentje. Kar pa se tiče opravljanja študentskega dela glede na spol, pa prevladujejo ženske.

Na začetku pisanja diplomske naloge sem postavila štiri hipoteze, in sicer:

H1: Po letu 2008 se je močno povečalo število dijakov oz. študentov, ki opravljajo občasno ali začasno delo. Ta hipoteza se ni potrdila, saj smo ugotovili, da se je študentsko delo po letu 2008, ko je nastopila gospodarska kriza tudi v Sloveniji, začelo

močno zmanjševati. K temu je dodatno pripomogla tudi sprememba zakonodaje, saj sedaj študentsko delo za delodajalca ni več tako poceni, kot je bilo.

H2: Večina oseb, ki opravljajo študentsko delo, ima status študenta in ne dijaka. Ta hipoteza se je potrdila, čeprav sem uporabila podatke zgolj do leta 2009, vendar menim, da tudi sedanji podatki ne bi bili nič drugačni. Študentsko delo opravlja več študentov kot pa dijakov, saj dijakom v večji meri pomagajo še vedno starši.

H3: Študentsko delo pretežno opravljajo moški. Tudi ta hipoteza se ni potrdila, saj smo na podlagi podatkov SURS ugotovili, da dela preko študentskega servisa več žensk kot pa moških.

H4: Po reformi študentskega dela, sprejeti v letu 2014, bodo študentje za enako ovrednoteno delo dobili manj neto izplačila, pridobili pa bodo nekaj dni delovne dobe. Ta hipoteza se je prav tako potrdila, saj smo ugotovili, da je reforma, ki je bila sprejeta v prejšnjem letu ter začela veljati v letu 2015, dodatno obremenila študente, kateri morajo plačati prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Če je prej študent na napotnici imel zasluženih 100 evrov, jih je tudi dobil. Pri tem je bil strošek delodajalca 130,38 evrov. Po reformi, torej od leta 2015 naprej, pa je strošek delodajalca 133,74 evrov ter prispevek 15,50 evrov; torej njemu ostane 84,50 evrov.

Glede na navedeno lahko ugotovim, da le manjši odstotek študentov preko študentskega dela pridobiva ustrezne delovne izkušnje, ki jih bodo lahko uporabili pri svojem nadaljnjem delu. V večji meri študentje opravljajo lažja fizična ter manj zahtevna dela, za katera ne potrebujejo ustrezne izobrazbe. S tem seveda konkurirajo na trgu dela tistim brezposelnim osebam brez ustrezne izobrazbe in pa tujim delavcem, ki v Sloveniji opravljajo fizična ter lažja nezahtevna dela. Po reformi v letošnjem letu pa je za delodajalce študent za opravljanje fizičnih del predrag, saj mu mora zagotoviti osnovno urno postavko v vrednosti 3,80 eur. Tovrstna fizična dela so vsekakor plačana manj, na trgu dela pa je veliko brezposelnih, ki bi jih tudi opravljali za manj kot 3,80 eur na uro. To so vsekakor tujci.

Za študentsko delo torej ne moremo trditi, da odžira dela mladim iskalcem zaposlitve, saj je problem v zaposlovanju izobraženih kadrov, ki ne dobijo ustrezne zaposlitve. Problem mladih brezposelnih oseb, ki iščejo prvo zaposlitev in imajo visoko izobrazbo, je tudi v tem, da nočejo poprijeti za vsako delo. Za študentsko delo je predpisana urna postavka 3,80 eur neto, če to preračunamo na mesečno plačo, bi zaslužili nekje okrog 700 eur. Malo je mladih, izobraženih ljudi, ki bi želeli delati za tako nizko plačo.

Ugotovila sem tudi, da zahtevna dela, pri katerih študentje dejansko pridobivajo ustrezne delovne izkušnje ter prenašajo svoje teoretično znanje v prakso, predstavljajo zelo majhen odstotek študentskih del. Tukaj pa je študentsko delo konkurenčno trgu dela, saj delodajalci zaposlujejo študente in ne mlade brezposelne osebe. Lahko bi rekla, da delodajalci tukaj izkoriščajo potencial ter inovativnost mladih študentov, na

njihov račun pridejo do novih idej, večjega poslovnega uspeha. V prihodnje bi moralo biti urejeno tudi tovrstno delo mladih, saj veliko mladih nima ustreznih veščin, da bi svoje znanje ustrezno avtorsko zaščitili.

V prihodnosti se bodo videli učinki nove zakonodaje. Vsekakor bo iz naslova študentskega dela nekaj prikapljalno v proračunsko blagajno, na žalost pa še veliko ostalo tudi študentskim servisom, ki upravljajo s tem denarjem in si posamezniki polnijo žep. Predlagala bi, da bi študentski servisi postali last vseh študentov in ne le posameznikov, da bi se denar obračal na ravni potreb študentov.

Z zmanjševanjem študentskega dela vsekakor ne bomo dosegli upada brezposelnosti med mladimi ter med prvimi iskalci zaposlitve, saj prikazani podatki do leta 2014 kažejo na to, da delodajalci rednih zaposlitev ne nadomeščajo z delom študentov, ampak so v porastu druge oblike zaposlovanja (samozaposlitev ter druge pogodbe). Kaj bo pa prinesla nova reforma študentskega dela, pa bomo videli ob koncu leta.

6 ZAKLJUČEK

Študentsko delo je občasno ali začasno delo, ki ga opravlja upravičena oseba, običajno so to študentje ali dijaki. Takšna oblika dela ima veliko prednosti in žal tudi slabosti. Prednost študentskega dela je poleg materialne koristi še v pridobivanju delovnih navad, izkušenj, ki jih v času samega študija fakulteta ne ponuja v takšni meri, razen pri opravljanju študijske prakse, ki pa ni obvezna na vseh fakultetah. S pomočjo takšne oblike dela se posameznik preizkusi v opravljanju različnih del, ki kasneje morda vodijo v redno zaposlitev, spoznavanju ljudi in navezovanju stikov, kar lahko koristi pri nadaljnjem iskanju zaposlitve. Čeprav se na prvi pogled zdi, da študentsko delo prinaša le pozitivne učinke, temu žal ni tako. Velika slabost študentskega dela je v tem, da so dijaki in študentje prikrajšani za čas opravljanja študijskih obveznosti. Pomembna novost pri študentskem delu po reformi je ta, da je študentsko delo vključeno v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Po novem tako tudi tisti, ki opravljajo študentsko delo, prispevajo v pokojninsko blagajno in seveda se jim temu primerno tudi upošteva delovna doba.

V zadnjih letih je bilo veliko dilem o tem, ali naj študentsko delo ostane ali ne. Zagovorniki študentskega dela so mnenja, da se študentje s študentskim delom preživljajo, da jim predstavlja vir prihodka, da sploh lahko študirajo, nekateri celo prehranjujejo svoje družine. Nasprotniki pa menijo, da študentje odžirajo zaposlitev mladim ter ostalim brezposelnim osebam. Zelo težko je najti zlato sredino oziroma pritrditi enim ali drugim. Nesporno dejstvo je, kar je razvidno tudi iz samega diplomskega dela, da je stopnja brezposelnosti med mladimi vedno večja. Ugotovila sem tudi, da študentsko delo v zadnjih letih upada. Torej brezposelnost ter študentsko delo ni povezano, saj brezposelnost kljub upadu študentskega dela narašča. Zagotovo se gospodarska kriza odraža tudi na slovenskem trgu dela, saj je propadlih podjetij vse več, javnih služb skorajda ni, da bi mladi človek začel svojo samostojno pot, pa je prej misija nemogoče kot pa mogoče.

Država že nekaj let poskuša uvesti ter regulirati študentsko delo na trgu dela, vendar kot smo videli, prej neuspešno kot uspešno. Še vedno se pojavlja veliko anomalij in nepravilnosti, predvsem z vidika polnjenja žepov posameznih lastnikov študentskih servisov. Seveda ima od tega nekaj tudi država, ki sredstva porazdeli nazaj v štipendiranje in na enak način bi morali delovati tudi študentski servisi. Na žalost pa ni tako.

Po letu 2008, ko je tudi Slovenija zajela gospodarska kriza, se je tudi študentsko delo zmanjšalo. Vendar po drugi strani tudi stopnja brezposelnosti mladih, kar nakazuje na to, da imajo prav tisti, ki menijo, da študentsko delo ni povezano z zaposljivostjo mladih. Kakšni bodo učinki nove reforme študentskega dela, bomo videli čez nekaj let. Vendar pa sem pri raziskovanju ugotovila, da ni na voljo podatkov, s katerimi bi lahko

ocenila obseg študentskega dela. Sama metodologija se je tekom let spreminjala, zato je težko pridobiti ustrezne podatke. Tudi pri sprejemanju zakonov in reforme študentskega dela odločevalci niso imeli na voljo vseh podatkov, zato ni razumljivo na podlagi kateri podatkov so se odločali.

Pred začetkom pisanja diplomskega dela sem postavila štiri hipoteze, od katerih sta se dve potrdili, dve pa ne. Prva hipoteza se je glasila, da se je po letu 2008 močno povečalo število študentov oz. dijakov, ki opravljajo študentsko delo. Kot smo videli na podlagi podatkov v posameznih tabelah in grafih ter analizi obsega opravljenega dela, števila napotnic ter ur študentskega dela, temu ni bilo. Bilo je ravno nasprotno, saj je po letu 2008 obseg študentskega dela začel upadati.

Druga hipoteza se je nanašala na to, da več študentskega dela opravijo študentje in ne dijaki. Na podlagi predstavljenih podatkov smo videli, da je temu res tako. Hipoteza, da študentsko delo opravlja več moških kot žensk se prav tako ni potrdila, saj smo videli, da so ženske bolj pridne pri opravljanju študentskega dela.

Zadnja hipoteza se je nanašala sprejeto reformo študentskega dela v letu 2014. Ta hipoteza se je potrdila, saj študentje za enako ovrednoteno delo dobijo manj neto izplačila, pridobijo pa nekaj dni delovne dobe. Če je pred reformo imel študent zasluženih 100 eur na napotnico jih je tudi dobil izplačanih, pri tem je bil strošek delodajalca 133,74 evra. Po reformi pa je strošek delodajalca 133,74 evra, študent za prispevke plača 15,50, izplačanih pa dobi 84,50 eur ter nekaj dni delovne dobe.

Kljub temu, da predstavlja študentsko delo velik problem države, je o njem bore malo pisanega, vsaj s strokovnega vidika. V glavnem so podatki zastareli in jih je težko pridobiti. Na podlagi obravnavanega lahko zaključim, da bi študentsko delo moralo ostati, saj je situacija v mnogih družinah taka, da si študentje morajo sami priskrbeti sredstva za študij. Vsak mladi ve, koliko časa lahko posveti delu ter koliko ga potrebuje, da bo študijske obveznosti sproti opravljal. Breme na študentih je veliko, na žalost pa država nima sredstev, da bi vsem študentom podelila štipendije.

LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

Antić, K. (2006). *Študentsko delo in zaposlovanje mladih*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Bargain, O., Marco, C., Haan, P. & Orsini, K. (2005). *Marking work pay in a rationed labour market: »The mini – job reform of Germany«*. Pridobljeno 17.09.2015 iz <http://www.politiquessociales.net/IMG/pdf/dp536.pdf>

Cerovšek, D. (2013). *Problemska analiza položaja mladih na trgu dela v luči agende dostojnega dela*. Ljubljana: ZSSS.

Dekleva, K., Simoniti, I., Kampl, T. (2014). *Študentsko delo in zaposljivost mladih*. Ljubljana: inštitut za kreativne raziskave mladine.

Dietrich, H. (2012). *Youth Unemployment in Europe*. Theoretical considerations and Empirical findings. FriedrichEbrt Stiftung.

Florjančič, A. (2005). *Nova dohodninska ureditev in študentsko delo*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.

Grilc, P., Juhart, M. (1991). *Koncesijsko razmerje in koncesijska pogodba*. Pravniki: revija za pravno teorijo in prakso, 46, št. 1/2, str. 13-27.

Ignjatović, M. (2002). *Družbene posledice povečanja prožnosti trga delovne sile*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ignjatović, M. (2002). *Trg delovne sile v Sloveniji v devetdesetih letih 20.stoletja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ignjatović, M., Trbanc, M. (2009). *Zaposlovanje in brezposelnost mladih: aktivni, fleksibilni in prilagodljivi. Med otroštvom in odraslostjo: analiza položaja mladih v Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.

Ivanjko, Š. (1992). *Koncesionirana gospodarska javna služba*. Mednarodni posvet Prestrukturiranje javnega sektorja v Sloveniji, Bled, 18. in 19. november 1992, str. 125-140.

Januš, B. (2003). *Študentsko in dijaško delo v turbolenci 21. Stoletja*. HRM 1 (1), str. 58-59.

Jeraj, T. 25.7.2010. *Študentsko delo – vir pridobivanja kadrov: da ali ne?*. Ljubljana: Atama, d.o.o. Pridobljeno 17.09.2015 iz <http://zdkds-zveza.si/files/eknjiga%202005.pdf>

Kosanec, Ž. (2010). *Ureditev in obdavčitev študentskega dela v Sloveniji ter primerjava z izbranimi državami*. Diplomsko delo. Maribor: Univerza v Mariboru, Ekonomsko – poslovna fakulteta.

Kosi, T., Nastav, B. in Šušteršič, J. (2010). *Pomen študentskega dela z vidika trga dela in uspešnost študija*. IB Revija 3-4. Pridobljeno 02.09.2015 iz http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/projekti/2011/malo_delo/IB_Revijan_3-4-2010_Kosi_Nastav_Sustersic_-Pomen_studentskega_dela_z_vidika_trga_dela_in_uspesnosti_studija.pdf

Kosi, T., Nastav, B. in Šušteršič, J. (2010). *Ekonomski vidik študentskega dela*. Pridobljeno 12.07.2015 iz http://www.sizad.si/resources/files/Ekonomski_vidiki_studentskega_dela_POROCILO.pdf

Löschnigg, G. (2003). *Arbeitsrecht – Gesetze und Kommentare 10. Auflage*. Wien: OGB Verlag.

NASES NATIONAL ASSOCIATION OF STUDENT EMPLOYMENT SERVICES. (2011). *Survey of the Student Employment Sector 2011*. Pridobljeno 15.09.2015 iz <http://nases.org.uk/files/ses%20survey%20report%202011%20v3.pdf>

Panzaru, C. (2013). *The Determinants of Youth Unemployment: A Time Series Cross-Sectional Data Analysis*. Revista de Asistentia Sociala XII, str. 71-80.

Setnikar, N. 15.03.2015. *Študentsko delo v letu 2015*. Pridobljeno 12.07.2015 iz <http://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/studentsko-delo-v-2015>

Souto-Otero, M. (2012). *The impact of non-formal education in youth organizations on young peoples employability*. Pridobljeno 11.07.2015 iz http://issuu.com/yomag/docs/reportnfe_print

Svetlik, I., Glajzer, J.A., Kajzer in Trbanc, M. (2002). *Politika zaposlovanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Ule, M., Živoder, A. (2012). *Student youth in Slovenia – in search of a future*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Trunk, M. (2011). *Prihodnost pravne ureditve študentskega dela*. Zaključna projektna naloga. Koper: Univerza na Primorskem: Fakulteta za management.

Verbinc, F. (1971). *Slovar tujk*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Viler Kovačič, A. (2002). *Koncesije v Sloveniji: vrste, analiza in primerjava med posameznimi vrstami, položaj in njihov pomen v državi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Weinkopf, C. (2009). *Germany: Precarious employment and the rise of mini – jobs*. Pridobljeno 17.09.2015 iz <http://www.genderwork.ca/cpdworkingpapers/weinkopf.pdf>

VIRI

Eurofound. 2010. *Very atypical work: Exploratory analysis of fourth European Working Conditions Survey*.

Eurostat. (27.05.2014). Pridobljeno iz <http://ec.europa.eu/eurostat>

Eurostudent. (17.04.2013). Pridobljeno iz <http://www.eurostudent-2013.si/novice/studentsko-delo>

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2005). Pridobljeno iz http://www.mddsz.gov.si/nc/si/medijsko_sredisce

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (12.07.2015). Pridobljeno iz http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/delovna_razmerja/zacasno_in_obcasno_delo_dijakov_in_studentov/

(2006) Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje. Ur.l. RS, št. 139/2006

Računovodja.com. Predlog zakona o malem delu. (22.6.2010). Pridobljeno iz http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=4939/Predlog_Zakona_o_malem_delu, 22.08.2015.

Statuto dei lavoratori. Legge 20 maggio 1970 n.300. (15.09.2015). Pridobljeno iz http://www.lavoro.gov.it/NR/rdonlyres/77A26F68-C12E-4671-A260-2D469405622E/0/19700520_L_300.pdf

Studenti lavoratori (*n.l.*). Flashgiovani.it. (12.09.2015). Pridobljeno iz <http://www.flashgiovani.it/lavoro/studioelavoro/pagina/154/>

SURS. (2012). *Mladi v Sloveniji*, 2011. Pridobljeno 21.08.2015 iz <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=5114>

SURS. (11.07.2015). Pridobljeno iz <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0762103S&ti=&path=../Database/D>

em_soc/07_trg_dela/02_07008_akt_preb_po_anketi/02_07621_akt_preb_ADS_letno/&l
ang=2.

Študentska organizacija. *Študentsko delo*. (15.7.2015). Pridobljeno iz
<http://www.studentska-org.si/studentsko-delo>

Študentska organizacija. 2010. *Dokument o celotni ureditvi študentskega dela v
Sloveniji*. Pridobljeno 13.07.2015 iz [http://www.studentska-
org.si/dokumenti/2010/s178_dokument_sos_koncna.pdf](http://www.studentska-org.si/dokumenti/2010/s178_dokument_sos_koncna.pdf)

MDDZ. *Začasno in občasno delo dijakov in študentov*. (11.7.2015). Pridobljeno iz
[http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/d
elovna_razmerja/zacasno_in_obcasno_delo_dijakov_in_studentov/](http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/delovna_razmerja/zacasno_in_obcasno_delo_dijakov_in_studentov/).

(2011) Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1), Ur.l. RS, št. 13/2011, 18/2011,
78/2011, 38/2012 in 86/2014.

(2013) Zakon o delovnih razmerjih (DZR-1). Ur.l. RS, št. 21/2013

(2006) Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju (ZPIS-1). Ur.l. RS, št. 79/2006

(2010) Zakon o urejanju trga dela (ZUTD). Ur. l. RS, št. 80/2010

(2012) Zakon o visokem šolstvu (ZViS - UPB7). Ur.l. RS, št. 32/2012

(2006) Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (ZZZPB-UPB1).
Ur. l. RS, št. 107/2006.